

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

СИСТЕМИ КЕРУВАННЯ ВМІСТОМ (CMS)

Методичні рекомендації
до виконання лабораторних робіт
для здобувачів вищої освіти
спеціальності G20 "Видавництво та поліграфія"
освітньої програми "Технології електронних
мультимедійних видань"
першого (бакалаврського) рівня

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2026

УДК 004.774.6(072.034)

C40

Укладач І. О. Хорошевська

Затверджено на засіданні кафедри мультимедійних систем і технологій.
Протокол № 2 від 30.09.2025 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Системи керування вмістом (CMS) [Електронний ресурс] :
C40 методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт для здобувачів вищої освіти спеціальності G20 "Видавництво та поліграфія" освітньої програми "Технології електронних мультимедійних видань" першого (бакалаврського) рівня / уклад. І. О. Хорошевська. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2026. – 65 с.

Подано лабораторні роботи, структуровані за темами лекційного матеріалу. Наведено супровідний пояснювальний матеріал у вигляді рисунків, завдання для роботи та перелік контрольних запитань.

Рекомендовано для здобувачів вищої освіти спеціальності G20 "Видавництво та поліграфія" освітньої програми "Технології електронних мультимедійних видань" першого (бакалаврського) рівня.

УДК 004.774.6(072.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2026

Вступ

Методичні рекомендації призначено для виконання лабораторних робіт із навчальної дисципліни "Системи керування вмістом (CMS)". Виконання цих робіт дозволить здобувачам вищої освіти закріпити теоретичний матеріал навчальної дисципліни, набути практичних навичок роботи зі створення вебсайтів на основі системи керування вмістом і розміщення їх на хостингу.

Основною цільовою спрямованістю першої лабораторної роботи є формування у здобувачів вищої освіти умінь щодо здійснення процесів установлення локального сервера XAMPP, CMS Joomla, мови, створення та налаштування користувачів, налаштування вигляду адміністративної частини. Дві наступні лабораторні роботи орієнтовано на набуття здобувачами вищої освіти практичних навичок з установлення розширень, шаблону, виконання налаштування шапки і підвалу вебсайту та створення його головної сторінки на основі застосування компонента SP Page Builder.

Три наступні лабораторні роботи надають здобувачам вищої освіти можливість розширити функціонал створюваного вебсайту за рахунок набуття практичних навичок зі створення сторінки "Про нас" на основі застосування компонента SP Page Builder, сторінки "Наші проєкти" засобами компонента SP Easy Image Gallery, створення меню у підвалі та навігаційної стежки, створення сторінки "Контакти" з формою, контактними даними та картою Google, налаштування відправлення пошти засобами поштового сервера Ukr.net, а також створення розділу блога з коментарями, відео з YouTube у статтях та кнопками шерингу в соціальні мережі за допомогою компонента CComment Core та плагіна Social 2s.

Остання лабораторна робота присвячена питанням перенесення вебсайту з локального сервера на "Хостинг Україна".

У кожній лабораторній роботі спочатку подано загальні відомості щодо теоретичного матеріалу, необхідного для підготовки здобувачів вищої освіти. Потім наведено порядок виконання роботи з формулюванням завдання і описом конкретних дій, необхідних для його реалізації. Наприкінці лабораторної роботи подано зміст електронного варіанта звіту, який оформлюють за результатами виконання лабораторної роботи,

а також перелік контрольних запитань. Для практичної реалізації робіт використовують CMS Joomla.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти отримують компетентності, наведені в табл. 1.

Таблиця 1

**Результати навчання та компетентності,
які формує навчальна дисципліна**

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
ПР02	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, СК1, СК6,
ПР04	ЗК3, ЗК4, ЗК7, ЗК8, СК5, СК13
ПР08	ЗК4, СК1, СК4, СК13
ПР11	ЗК3, ЗК4, СК1, СК4, СК5
ПР20	ЗК3, ЗК4, ЗК7, ЗК8, СК1, СК4, СК6, СК13
ПР21	ЗК3, ЗК4, СК1, СК5, СК13

Примітка.

ПР02 – знаходити, оцінювати й використовувати інформацію з різних джерел, необхідну для розв’язання теоретичних і практичних задач видавництва і поліграфії;

ПР04 – організовувати свою діяльність для роботи автономно та в команді;

ПР08 – забезпечувати якість друкованих і електронних видань, паковань, мультимедійних інформаційних продуктів та інших видів виробів видавництва та поліграфії;

ПР11 – розробляти концепцію видання; склад, структуру, дизайн і апарат усіх видів виробів видавництва та поліграфії, робочу документацію для забезпечення процесу їхнього створення;

ПР20 – розробити мультимедійні продукти та їхні окремі елементи;

ПР21 – спроектувати структуру, зміст та оформлення видання, реалізувати його елементи та підготувати до публікації;

ЗК1 – здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК2 – знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК3 – здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК4 – здатність приймати обґрунтовані рішення;

ЗК7 – здатність працювати автономно;

ЗК8 – здатність працювати в команді;

СК1 – здатність приймати обґрунтовані рішення стосовно процесів, притаманних усім етапам виробництва друкованих і електронних видань, пакувань, мультимедійних інформаційних продуктів та інших видів виробів видавництва та поліграфії;

СК4 – здатність робити оптимальний вибір технологій, матеріалів, обладнання, апаратно-програмного забезпечення, методів і засобів контролю для проектування технологічного процесу виготовлення друкованих і електронних видань, пакувань, мультимедійних інформаційних продуктів та інших видів виробів видавництва та поліграфії;

СК5 – здатність проектувати структуру, конструкцію та дизайн друкованих і електронних видань, пакувань, мультимедійних інформаційних продуктів та інших видів виробів видавництва та поліграфії, використовуючи сучасне програмне та апаратне забезпечення, з урахуванням вимог до результату, наявних ресурсів та обмежень;

СК6 – здатність враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні, правові та комерційні чинники, що впливають на реалізацію технічних рішень у видавництві та поліграфії;

СК13 – здатність розробляти інтерактивні документи, вебсайти та додатки.

Лабораторна робота 1

Установлення сервера, CMS Joomla, мови, створення користувача

Мета роботи: набуття практичних навичок з установки локального сервера XAMPP, CMS Joomla, мови, створення користувача.

У результаті виконання лабораторної роботи здобувач вищої освіти має:

знати:

специфіку установки та запуску локального сервера;
особливості встановлення та налаштування та CMS Joomla;
техніку встановлення мови;
послідовність створення та налаштування нового користувача;

уміти:

установлювати, налаштовувати та запускати локальний сервер;
установлювати та налаштовувати параметри CMS Joomla;

установлювати додаткові мови;
створювати користувачів та задавати їхні параметри;
налаштовувати показ / відключення модулів.

1.1. Загальні відомості

Локальний сервер – це інструмент веброзробника для створення, налагодження та тестування вебсайтів, різних скриптів і вебдодатків. Це емулятор сервера хостинг провайдера, що знаходиться на комп'ютері. Робота локального сервера нічим не відрізняється від реального і на ньому можна створювати і тестувати вебсайти.

Локальний сервер є комплексом програм, установивши який на комп'ютер, можна розробляти свої вебсайти. Його встановлюють безпосередньо на комп'ютери розробника і використовують для створення вебсайту без виходу в інтернет.

XAMPP – це вільний, простий в установленні кросплатформний пакет / збірка локального вебсервера з відкритим кодом для локального розроблення і тестування вебсайтів, вебдодатків на власному комп'ютері. XAMPP містить Apache (вебсервер), MySQL/MariaDB (система керування базами даних), PHP (мова програмування для вебу), Perl (ще одна серверна мова програмування). Він працює на таких платформах: Windows, macOS, Linux (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Платформи, які підтримує локальний сервер XAMPP

Після успішного встановлення та запуску вікно локального сервера XAMPP матиме такий вигляд (рис. 1.2).

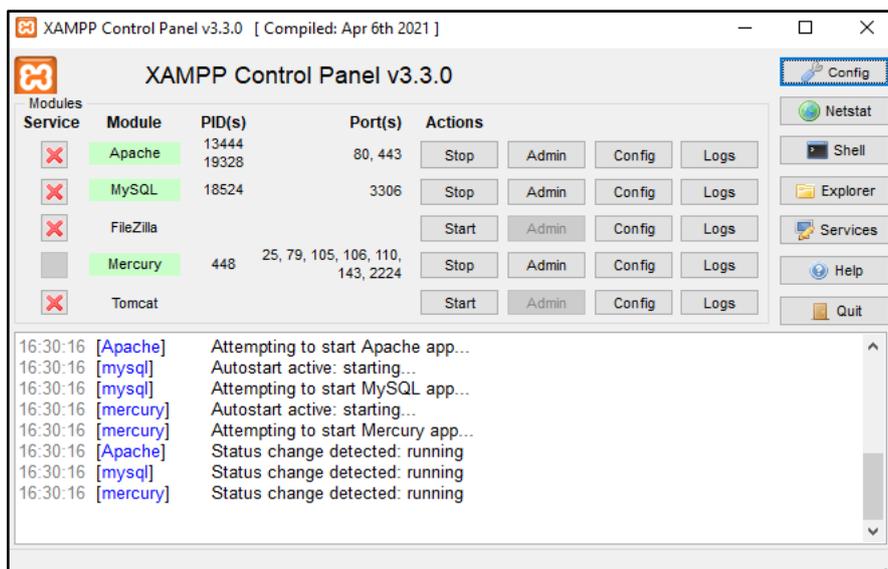

Рис. 1.2. Запущений локальний сервер XAMPP

CMS (система керування вмістом / контентом) – це програмне забезпечення, яке дозволяє декільком користувачам із різними рівнями доступу управляти вмістом, даними або інформацією вебсайту. Управління контентом містить процеси створення, редагування, архівування, публікації, організації спільної роботи, підготовки звітів і розповсюдження вмісту вебсайту, даних та інформації. Це дозволяє централізовано контролювати весь життєвий цикл контенту на вебсайті, роблячи його доступним і актуальним для користувачів без спеціальних знань у програмуванні або дизайні.

CMS Joomla – це одна з найпопулярніших популярних у світі та потужна CMS з відкритим кодом і модульною архітектурою. Вона забезпечує високу гнучкість і масштабованість, підходить як для невеликих вебсайтів, так і для великих корпоративних порталів. Дозволяє створювати вебсайти будь-якої складності, а саме: лендинги, сайти-візитки, каталоги, інтернет-магазини, вебсайти фірм, компаній, підприємств малого чи середнього бізнесу, державних установ, некомерційних організацій, вищих навчальних закладів, шкіл, онлайн-журналів, газет, платформ електронної комерції, фотостудій, рекламних агенцій, корпоративних порталів, блогів, форумів тощо.

Для здійснення процесу завантаження, доцільно завжди вибирати останній (найновіший) випуск CMS Joomla. На даний час це версія Joomla! 5.3.3, випущена 19 серпня 2025 року (рис. 1.3).

Рис. 1.3. Випуски для завантаження та оновлення CMS Joomla

CMS Joomla написана мовами PHP і JavaScript. Використовує в якості сховища бази даних MySQL або інші стандартні реляційні СУБД. Є вільним програмним забезпеченням, поширюваним під ліцензією GNU GPL. Технічні вимоги до підтримуваного програмного забезпечення для CMS Joomla 5.x подані на рис. 1.4.

Technical Requirements		
Requirements for Supported Software		
In the following tables the <i>Recommended</i> versions of supporting software are known to work with the specified Joomla! version. The <i>Minimum</i> versions are guaranteed to work. Older versions may work but are not supported.		
Requirements for Joomla! 5.x		
Software	Recommended	Minimum
PHP	8.3	8.1.0
Databases		
MySQL	8.1	8.0.13
MariaDB	11.1.0	10.4.0
PostgreSQL	16.0	12.0
Web Servers		
Apache	2.4	2.4
Nginx	1.25	1.21
Microsoft IIS	10	10

Рис. 1.4. Технічні вимоги до CMS Joomla 5.x

Основний функціонал CMS Joomla:

управління контентом: зручне створення, редагування, сортування статей, категорій, меню і модулів через вбудований WYSIWYG-редактор, підтримка мультимедійних елементів;

користувацькі ролі і права: багаторівнева система доступу дозволяє налаштувати різні рівні прав для користувачів, що важливо для спільної роботи та великих проєктів;

багатомовність: підтримка багатьох мов дає змогу створювати мультимовні вебсайти без складних налаштувань. CMS Joomla перекладена десятками мов, включаючи українську, англійську, німецьку, французьку, італійська, португальська та інші;

розширюваність: система підтримує безліч плагінів, компонентів та модулів для додавання нових функцій (інтернет-магазини, форуми, блоги, галереї, SEO-інструменти тощо). Для CMS Joomla існує приблизно 5 000 розширень для забезпечення функціональності та багато шаблонів для формування дизайну. Частина їх безкоштовна, частина – платні;

шаблони: гнучка система шаблонів дозволяє змінювати дизайн вебсайту без змін коду, а також створювати унікальні візуальні рішення;

підтримка SEO: вбудовані інструменти для оптимізації вебсайту під пошукові системи, що покращує видимість у мережі;

інтеграція з базами даних: CMS Joomla працює з базою даних MySQL/MariaDB, що забезпечує збереження великої кількості інформації і швидкий доступ до неї.

Структурно CMS Joomla становить ядро системи, яке є центральним елементом і відповідає за ініціалізацію роботи платформи, координування взаємодії між усіма її частинами та передавання даних користувачу. Ядро забезпечує фундаментальні процеси і сервіси, необхідні для функціонування системи, включаючи роботу з базою даних, маршрутизацію, оброблення запитів і загальне управління.

До ядра приєднують компоненти – розширення, що становлять основну функціональність вебсайту.

Після встановлення вхід до адміністративної частини CMS Joomla здійснюють шляхом введення в рядку браузера – "<http://localhost/joomla/administrator/>". Замість слова "joomla" треба задати назву теки з вебсайтом. Далі у вікні, що з'явилося, ввести свій логін та пароль для входу до адміністративної частини (рис. 1.5).

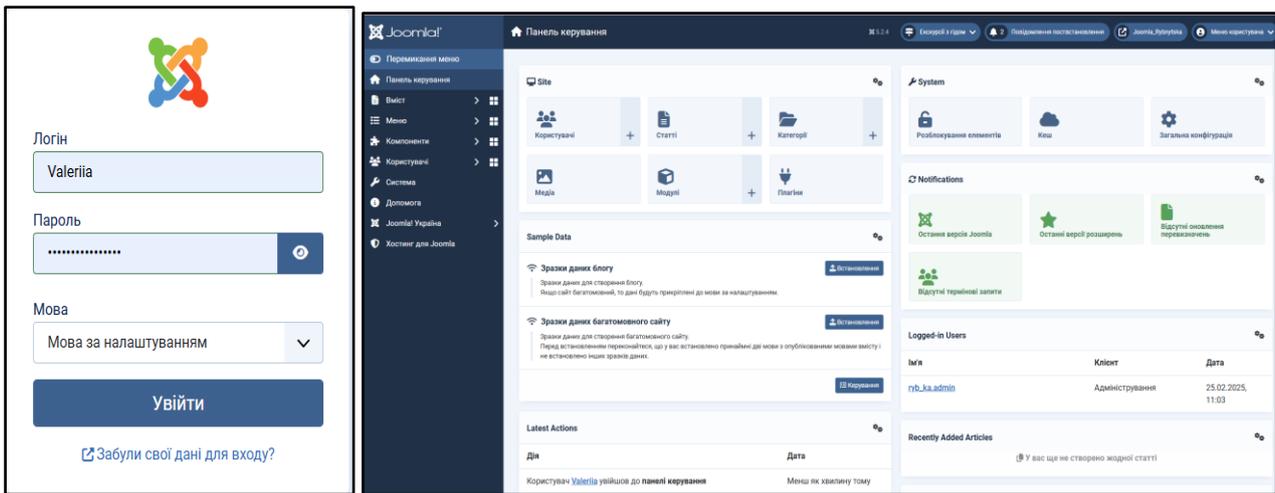

Рис. 1.5. Приклад входу до адміністративної частини

Для CMS Joomla існує більше 4,888 розширень (рис. 1.6, дані на вересень 2025 року) для забезпечення функціональності та багато шаблонів для формування дизайну. Розширення поділяють на безкоштовні та платні.

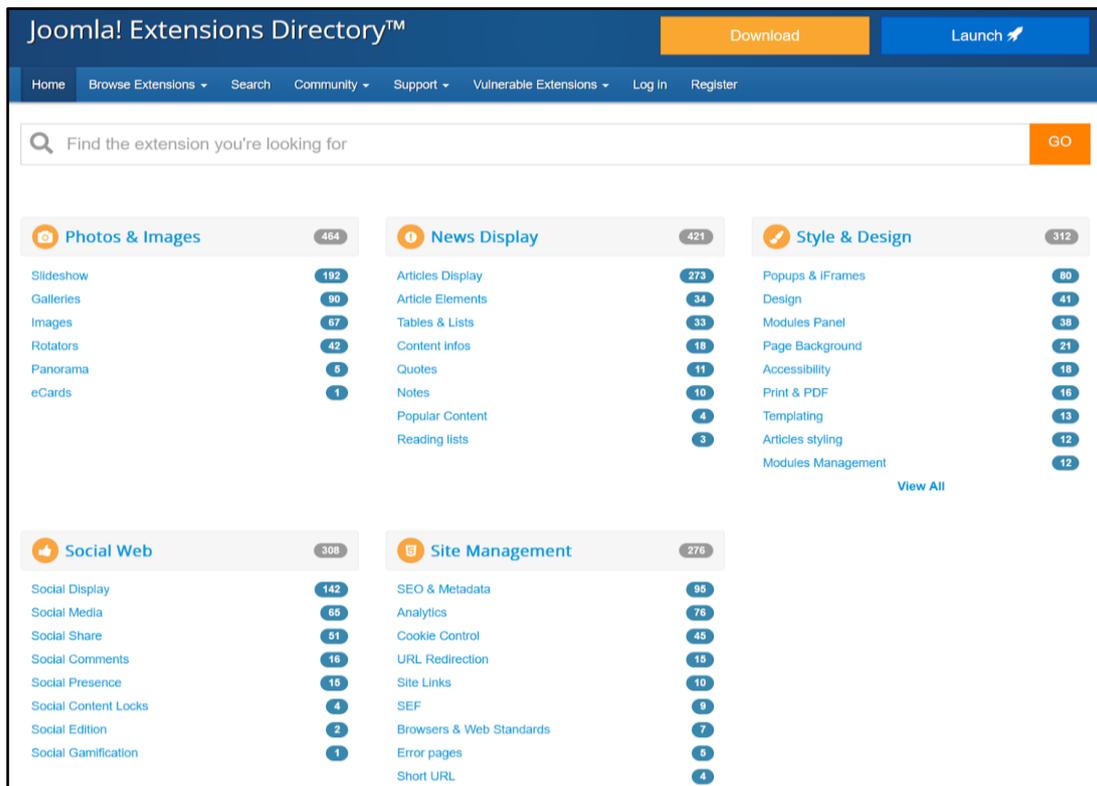

Рис. 1.6. Перелік-фрагмент розширень для CMS Joomla (джерело – офіційний каталог розширень Joomla – <https://extensions.joomla.org/>)

Функціональність CMS Joomla доповнюється і змінюється, в основному, за рахунок установки *різних типів розширень*:

компоненти – це основні функціональні блоки, що реалізують основні можливості вебсайту (наприклад, менеджер статей, контактів, новин тощо). Кожен компонент є окремим додатком із власним інтерфейсом і логікою. Вони працюють у фронтенді (користувацька частина) і в адмінці. Кожна сторінка вебсайту зазвичай відображає один компонент;

модулі – це додаткові блоки, що доповнюють основний функціонал компонентів (допомагають візуально організувати і підсилити інтерфейс). Вони відповідають за відображення допоміжного чи другорядного контенту у різних позиціях шаблону (наприклад, меню, пошуковий блок, останні новини, популярні статті й ін.). Модулі є додатками до компонентів і можуть бути відображені на багатьох сторінках одночасно;

плагіни – це елементи фонові логіки (фонові розширення) або служби, які виконують певні дії у системі у разі настання певних подій. Плагіни можуть обробляти текст, додавати функції авторизації, керувати кешем, вставляти елементи в контент, впливати на безпеку тощо. Їх поділяють на різні типи за функціоналом і місцем застосування, додають та налаштовують окремо;

шаблони – це розширення, що визначають зовнішній вигляд вебсайту або адмінпанелі. Можна мати різні шаблони для фронтенду і бекенду. Вони управляють розміщенням і стилізацією елементів вебсайту (наприклад, у шаблоні можна легко змінити або створити власну колірну схему). Це можна назвати одним словом – "дизайн". Сам термін "шаблон" застосовують через те, що в CMS Joomla англійською мовою подібні розширення називають "template" – у перекладі з англійської – "шаблон";

мовні пакети – забезпечують локалізацію інтерфейсу CMS Joomla (як для вебсайту, так і для адміністративної панелі) і додаткових розширень, дозволяючи створювати багатомовні вебсайти.

Отже, CMS Joomla дозволяє легко та швидко здійснювати налаштування вигляду вебсайту, володіє гарною розширюваністю функціоналу та зручним процесом керування контентом.

Наприклад, за рахунок використання додаткових розширень (модулів, плагінів тощо) під час розроблення вебсайту поліграфічного підприємства у вигляді веббазованої системи класу Web-to-Print можна

реалізувати такі процеси роботи із замовленням оперативної поліграфії, а саме: робота з фіксованим набором типів поліграфічної продукції з визначеними цінами; використання стандартизованих шаблонів за типами поліграфічної продукції з можливістю введення власних даних; використання вбудованих інструментів для онлайн створення та редагування дизайну макета поліграфічної продукції у вікні браузера (надає можливість замовнику створити персоналізований дизайн для обраного типу продукції); завантаження/прикріплення файлів (наприклад, файлу з готовим макетом, файлу з поясненнями та уточненнями й ін.); прийом, оформлення та розрахунок вартості замовлення через інтернет; інтеграція з платіжними сервісами з можливістю вибору різних способів оплати; інтеграція з бізнес-процесами автоматизації поліграфічного виробництва; відстеження виконання замовлення з зазначенням стану, в якому воно перебуває на даний час; взаємодія та зворотний зв'язок (для забезпечення підтримки корегування параметрів замовлення, зміни макета замовлення, надання інформації замовнику про стан готовності замовлення тощо); організація нових каналів збуту виконуваних послуг (наприклад, за рахунок інтеграції системи Web-to-Print з маркетплейсом за допомогою API Amazon та Google Merchant Center) та ін.

Отже, CMS Joomla є середовищем із потужним функціоналом, що, поєднано з додатковими розширеннями, надає можливість створювати вебсайти різної складності та спрямування: портфолію; блог; вебсайти для опанування певних навчальних дисциплін, реалізовані як мережеві інтерактивні навчальні середовища, комплекси і курси; вебсайти новинних, ігрових тощо журналів; вебсайти організацій та установ; вебдодатки (наприклад, у вигляді посадкової сторінки вебсайту, онлайн поліграфічного калькулятора тощо); веббазовані системи фірм, компаній малого та середнього бізнесу; інтернет-магазини різного профілю тощо.

Рекомендована література: [3; 5; 6; 8; 9; 13; 18; 22 – 24; 26; 27; 31; 34; 36; 37; 39; 40; 41; 43; 45; 52; 53; 58].

1.2. Порядок виконання лабораторної роботи

Лабораторна робота складається з двох частин – підготовчої та практичної.

1.2.1. Підготовча частина

Здобувачу вищої освіти необхідно:

опрацювати навчальний матеріал "Відеоурок 1. Самостійне створення сайту на Joomla 4" (<https://aleksius.com/uk/cms-joomla/samostiyjne-stvorennya-saytu-na-joomla-4>) та скачати необхідні інсталяції для його виконання (розміщені під відеоуроком);

опрацювати матеріал навчального відеоуроку "Резервне копіювання і відновлення Joomla та ХАМРР" щодо:

1) специфіки інсталяції локального сервера ХАМРР "Поради зі встановлення ХАМРР" (<https://aleksius.com/uk/cms-joomla/rezervne-kopiiuvannia-i-vidnovlennia-joomla-ta-xampp> – 00:02:02);

2) обов'язкового здійснення процесу "Створення резервної копії сайту" (<https://aleksius.com/uk/cms-joomla/rezervne-kopiiuvannia-i-vidnovlennia-joomla-ta-xampp> з 00:10:52 по 00:13:40);

опрацювати вміст матеріалу, наведеного в рекомендованій літературі.

1.2.2. Практична частина

Формулювання завдання: встановити і виконати базові налаштування локального сервера ХАМРР, CMS Joomla, мови, створити та налаштувати параметри користувача.

Загальні рекомендації:

1) використовувати лише англійські букви без спецсимволів, прогалин в іменах папок, вебсайту, файлів, пунктів меню. Тільки англійські букви, цифри і знаки тире " – " і нижнього підкреслення " _ " (без лапок);

2) не використовувати великих літер в іменах файлів і папок.

Послідовність дій для виконання:

1. Установіть та налаштуйте локальний сервер ХАМРР. Установлення повинне проводитися в спеціально створену для цього папку в корені. Покажіть вікна процесу встановлення з виконаними налаштуваннями.

Вимоги:

1) необхідно обов'язково дотримуватися порад зі встановлення ХАМРР (<https://aleksius.com/uk/cms-joomla/rezervne-kopiiuvannia-i-vidnovlennia-joomla-ta-xampp> – 00:02:02);

2) необхідно обов'язково зробити так, як показано у додатковому відеоуроці (<https://aleksius.com/uk/cms-joomla/rezervne-kopiiuvannia-i-vidnovlennia-joomla-ta-xampp> – з 00:05:09 по 00:10:51).

Примітка: якщо автоматично сервер не запустився, то в теці, куди він був встановлений, треба активізувати файл "xampp-control.exe".

2. Установіть CMS Joomla на локальний сервер. Покажіть вікна з виконаними налаштуваннями.

Примітка: для назви вебсайту необхідно вибирати тільки англійські букви та задавати його без пробілів.

Примітка: обов'язково збережіть собі ще окремо логін і пароль.

3. Установіть додаткову мову. Виберіть мову для адміністративної та фронтальної частин вебсайту. Покажіть відповідні вікна.

4. Покажіть початковий вигляд фронтальної частини вебсайту.

5. Зайдіть в адміністративну частину вебсайту. Виконайте налаштування параметра "Використовувати обробку URL-адреси" та перейменування відповідних файлів, вказаних нижче даного параметра. Покажіть відповідні вікна.

6. Покажіть, де саме можна змінювати користувача.

7. Створіть ще одного користувача та задайте його параметри. Покажіть, які параметри ви задали. Зробіть одного з користувачів супер адміністратором та покажіть, кого ви визначили. Дайте відповідь, в якому випадку треба давати права "Super Users", а в якому "Registered".

8. Покажіть, що ви вмієте відключати/включати модулі в адміністративній панелі для налаштування зручності роботи.

9. Наприкінці роботи обов'язково зробіть "Створення резервної копії сайту", як показано у додатковому відеоуроці (<https://aleksius.com/uk/cms-joomla/rezervne-kopiiuvannia-i-vidnovlennia-joomla-ta-xampp> – з 00:10:52 по 00:13:40).

Примітка: після закінчення роботи треба вийти з адміністративної частини та закрити локальний сервер.

Практичні результати роботи, які захищають здобувачі вищої освіти: встановлені та налаштовані сервер, CMS Joomla, мова, створений новий користувач, здійснений вхід до адміністративної частини, налаштований її вигляд за модулями.

1.3. Зміст електронного варіанта звіту

Електронний варіант звіту має містити такі складові:

- 1) стандартний титульний аркуш із зазначенням номера й теми лабораторної роботи;
- 2) опис мети лабораторної роботи та формулювання завдання;
- 3) порядок виконання пунктів завдання із докладним описом виконуваних послідовностей дій, указівкою використовуваних вікон, наведенням значень встановлених параметрів;
- 4) висновки.

1.4. Контрольні запитання

1. Що таке локальний сервер і для чого його використовують?
2. Чи відрізняється робота локального сервера від роботи реального сервера?
3. Що таке XAMPP і які основні компоненти належать до його складу?
4. На яких операційних системах може працювати XAMPP?
5. Що таке CMS Joomla і чим вона відома у світі веброзробки?
6. Для яких типів вебсайтів підходить CMS Joomla?
7. Назвіть основні функціональні можливостей CMS Joomla?
8. Як здійснити вхід до адміністративної частини?
9. Які типи розширень існують у CMS Joomla і яку роль вони відіграють у функціональності вебсайту?
10. Для чого необхідні компоненти? Наведіть приклад.
11. Що таке модулі? Наведіть приклад застосування модуля.
12. Наведіть приклад застосування плагіна.
13. Для чого застосовуються шаблони? Наведіть приклади.

Лабораторна робота 2

Установлення розширень, налаштування шаблону, шапки та підвалу вебсайту

Мета роботи: набуття практичних навичок з установлення розширень, шаблону, виконання налаштувань шапки і підвалу вебсайту.

У результаті виконання лабораторної роботи здобувач вищої освіти має:

знати:

- специфіку установки розширень;
- параметри налаштування шаблону;
- специфіку налаштування шапки та підвалу вебсайту;

уміти:

- установлювати розширення;
- здійснювати налаштування параметрів шаблону;
- налаштовувати шапку вебсайту;
- налаштовувати підвал вебсайту.

2.1. Загальні відомості

Функціональність Joomla доповнюється та змінюється за рахунок встановлення відповідних розширень (компонентів, модулів тощо). У CMS Joomla є свої власні (вбудовані) розширення. Однак можна встановлювати і додаткові розширення. Офіційним каталогом розширень CMS Joomla є <https://extensions.joomla.org>.

Примітка: завжди необхідно завантажувати розширення тільки з офіційних вебсайтів розробників.

Усі *розширення*, крім плагінів для компонентів, встановлюють однаково через адміністративну частину в менеджері розширень CMS Joomla (рис. 2.1): *Система – Розширення* (в області *Встановлення*).

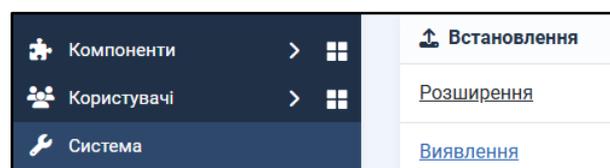

Рис. 2.1. Установлення розширень

Компоненти доступні для налаштування в меню *Компоненти*. Вони забезпечують основну функціональність вебсайту. Наприклад, компонент SP Page Builder призначений для швидкого створення вебсторінок без програмування, з різноманітним функціоналом для кастомізації, з особливим акцентом на адаптивність і візуальне управління сторінками;

компонент SP Easy Image Gallery забезпечує створення та кастомізацію галерей зображень на вебсайтах Joomla.

На рис. 2.2 наведено склад елементів встановленого компонента SP Easy Image Gallery.

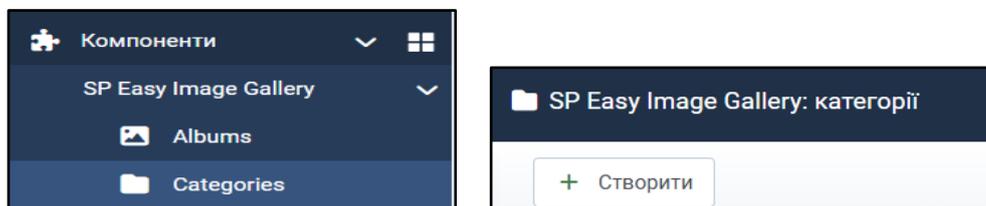

Рис. 2.2. Вигляд елементного складу компонента SP Easy Image Gallery

До основних функцій SP Easy Image Gallery можна зарахувати:

створення привабливих галерей зображень;

легке керування зображеннями;

підтримка різних форматів зображень;

різні стилі відображення галерей;

автоматичне створення мініатюр для швидкого завантаження та кращої продуктивності;

налаштування кількості стовпців, рядків та інтервалів між зображеннями;

підтримка адаптивного дизайну для коректного відображення на різних пристроях;

SEO-оптимізація з автоматичним створенням атрибутів alt і title для зображень;

легке вбудовування галерей у статті / позиції шаблону через модуль;

інтуїтивний інтерфейс без потреби в програмуванні;

можливість фільтрації і сортування зображень за категоріями;

плагіни для вставки галерей у візуальний редактор CMS Joomla.

Часто компоненти встановлюють разом із плагінами, модулями і навіть шаблонами. Для відображення сторінок компонентів у фронтальній частині вебсайту здійснюють створення відповідних їм пунктів меню у менеджері меню.

Плагіни доступні для налаштування в меню *Система – Плагіни*. Зазвичай їх встановлюють через відповідні компоненти. Плагіни для

компонентів можуть розширювати функціональність компонентів або бути окремими одиницями. Наприклад, плагін AllVideos дозволяє здійснити вставку відео з YouTube в матеріали Joomla; плагін Akeeba Backup дозволяє спростити резервне копіювання вебсайту й ін.

Плагіни для компонентів дозволяють розширити можливості компонентів. Їх встановлюють через панелі керування компонентів або через менеджер розширень Joomla. Прикладом плагіна для компонента інтернет-магазину VirtueMart є Dependent Custom Fields For All, який надає можливість створювати залежні поля.

Модулі доступні для налаштування у меню Система – Модулі сайту (рис. 2.3) або Вміст – Модулі сайту.

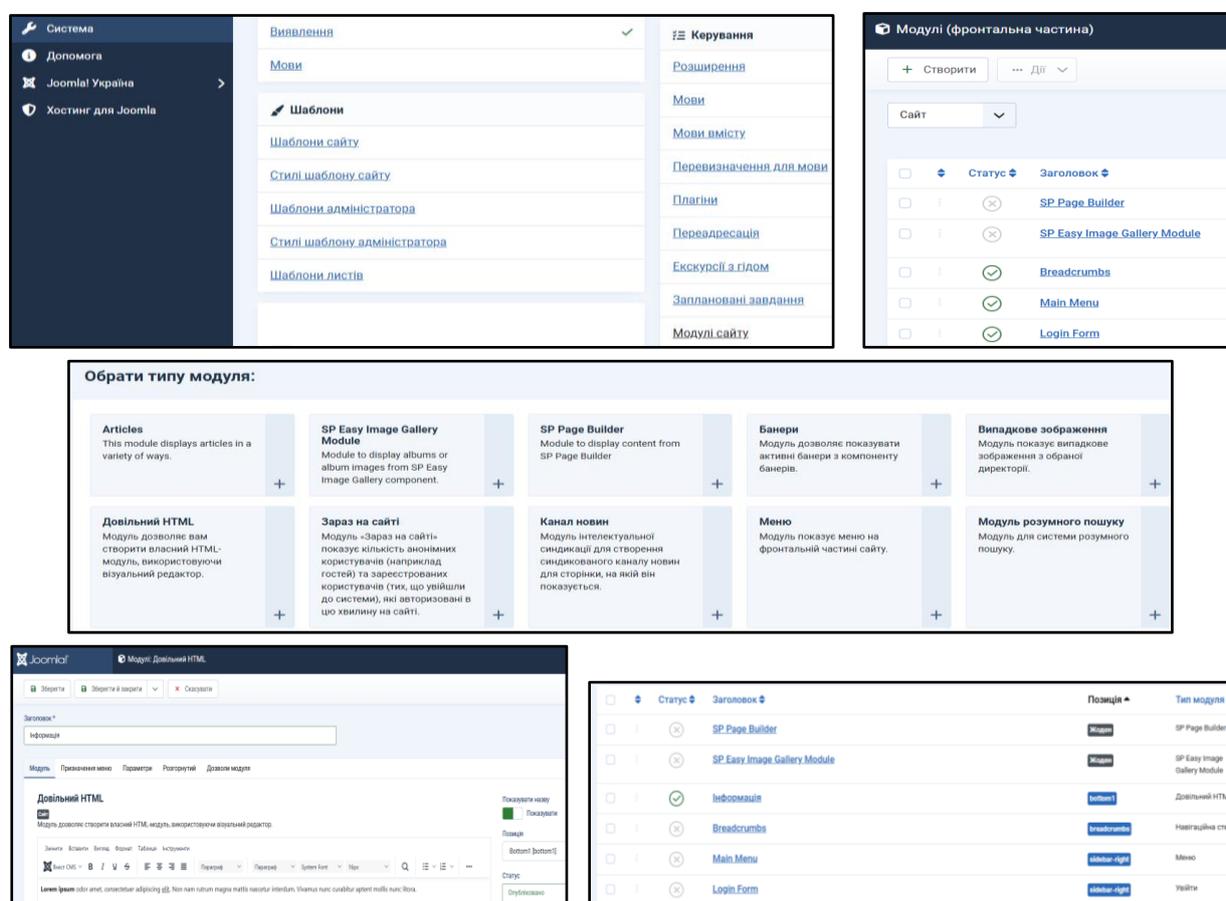

Рис. 2.3. Приклад роботи з модулем фронтальної частини "Інформація"

Модулі надають можливість для відображення інформації в адміністративній та фронтальній частинах вебсайту. Модулі можуть відображати галереї, текст, меню, картинки, відео тощо. Модулі можуть виводити

інформацію з компонентів або окремими одиницями. Їх відображено в позиціях шаблону. Прикладом модуля є RSContact, який дозволяє відображати форму контактів.

У розділі *Система* в області *Шаблони* є посилання на *Шаблони сайтів* та *Стилі шаблону сайту* (рис. 2.4).

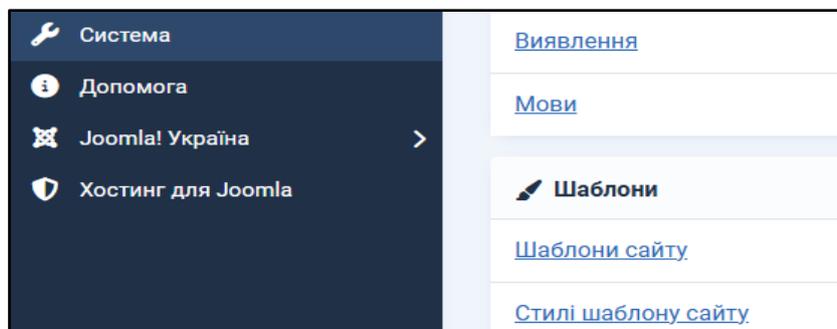

Рис. 2.4. Доступ до шаблонів та стилів шаблону сайту

Усі модулі відображено у відповідних позиціях шаблону, які мають власні назви. Вказавши ці назви в налаштуваннях модулів, можна розміщувати різні модулі у потрібних позиціях шаблону.

Шаблон Joomla відповідає за візуальне оформлення і користувацький інтерфейс. Це інструмент, який визначає зовнішній вигляд і оформлення вебсайту, дозволяючи задавати та контролювати розташування елементів, кольори, шрифти, стиль і загальну структуру вебсторінок. Він визначає, як відображатимуться частини вебсайту – меню, тексти, зображення, кнопки, поля введення, шапка, підвал, блоки контенту тощо. У шаблон закладено макет, який визначає розташування модулів Joomla відносно один до одного.

Значну частину шаблонів створюють на основі фреймворку Bootstrap. У більшості сучасних шаблонів передбачено редактор макетів, який дозволяє змінювати сітку та розташування елементів.

Головні можливості шаблону Joomla:

формує стиль і дизайн вебсайту;

дозволяє налаштовувати зовнішній вигляд елементів через інтегровані параметри, не змінюючи код;

дає змогу розподіляти контент і модулі у певні області вебсторінок (позначені позиції);

може включати анімації, ефекти під час взаємодії і брендування відповідно до потреб користувача;

дозволяє підключати власні CSS/JS;

підтримує застосування кількох шаблонів на одному вебсайті для різних розділів;

забезпечує адаптивність, щоб вебсайт коректно відображався на різних пристроях та екранах.

Шаблон є набором PHP, CSS, JS, PNG, SVG та інших файлів, що містять вихідний код дизайну вебсайту. Набір і кількість файлів визначають особливості конкретного шаблону.

Примітка: прикладами вебсайтів для завантаження шаблонів є:

RSJoomla! (<https://www.rsjoomla.com/joomla-templates.html>);

Unitemplates (<https://www.unitemplates.com/joomla-templates>);

Joomshaper (<https://www.joomshaper.com/joomla-templates>);

Dj-extensions (<https://dj-extensions.com/joomla/joomla-4-x-templates>);

Yootheme (<https://yootheme.com/joomla-templates>).

Прикладом шаблону є Helix Ultimate (рис. 2.5), що дозволяє створювати вебсайти з гнучкою і легкою у налаштуванні структурою сторінок (рядки, стовпці, позиції модулів).

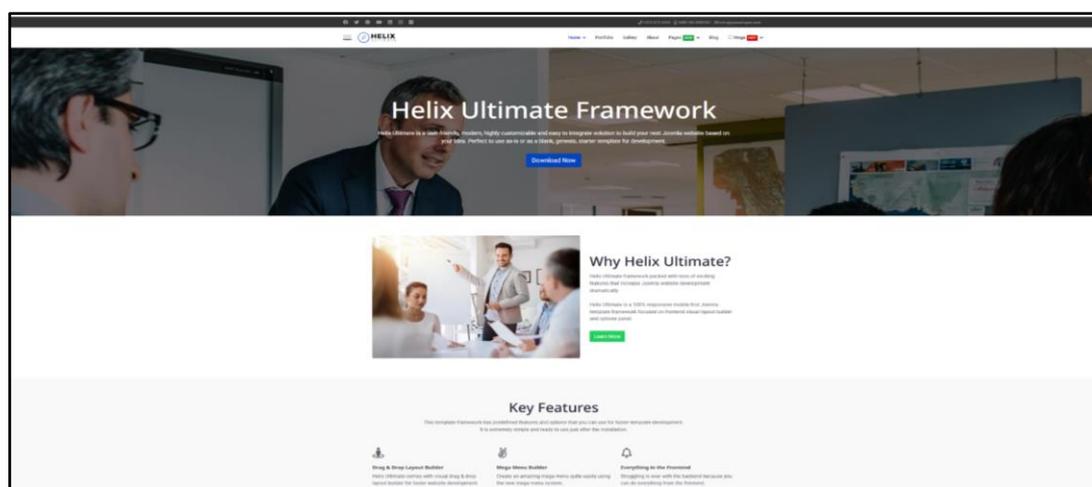

Рис. 2.5. Фрагмент вигляду шаблону Helix Ultimate

Стиль Joomla – це набір параметрів, пов'язаних із шаблоном. Ці параметри можуть зберігатися або в базі даних вебсайту, або у файлах самого шаблону. Якщо розробники передбачили додаткові опції налаштування, то вони знаходяться саме у стилях. Кожному пункту меню можна

призначити свій стиль, тож різні розділи вебсайту можуть мати різне оформлення. При цьому до пунктів меню можна застосовувати як стилі з різних шаблонів, так і з одного. Найчастіше зі стилем працюють для зміни налаштувань шаблону – і для цього не потрібні знання верстки чи програмування, на відміну від редагування його вихідного коду.

Внесення змін до зовнішнього вигляду шапки і підвалу вебсайту відбувається за рахунок роботи з відповідними налаштуваннями. Деякі з вікон для внесення відповідних налаштувань подані на рис. 2.6.

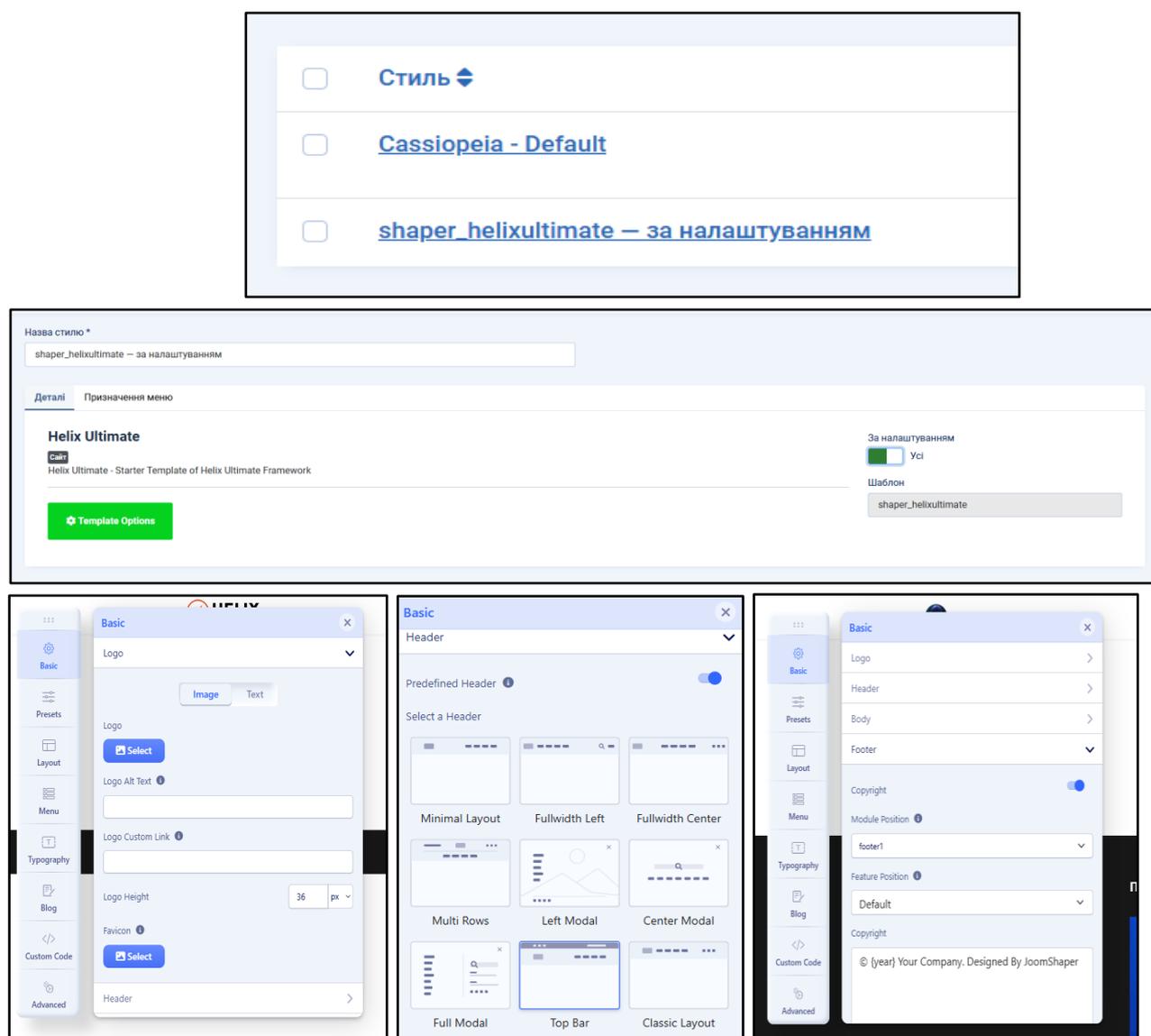

Рис. 2.6. Налаштування вигляду шапки та підвалу вебсайту

Приклад-фрагмент внесення змін у налаштуваннях шаблону Helix Ultimate для розділів Present, Menu, Typography подано на рис. 2.7.

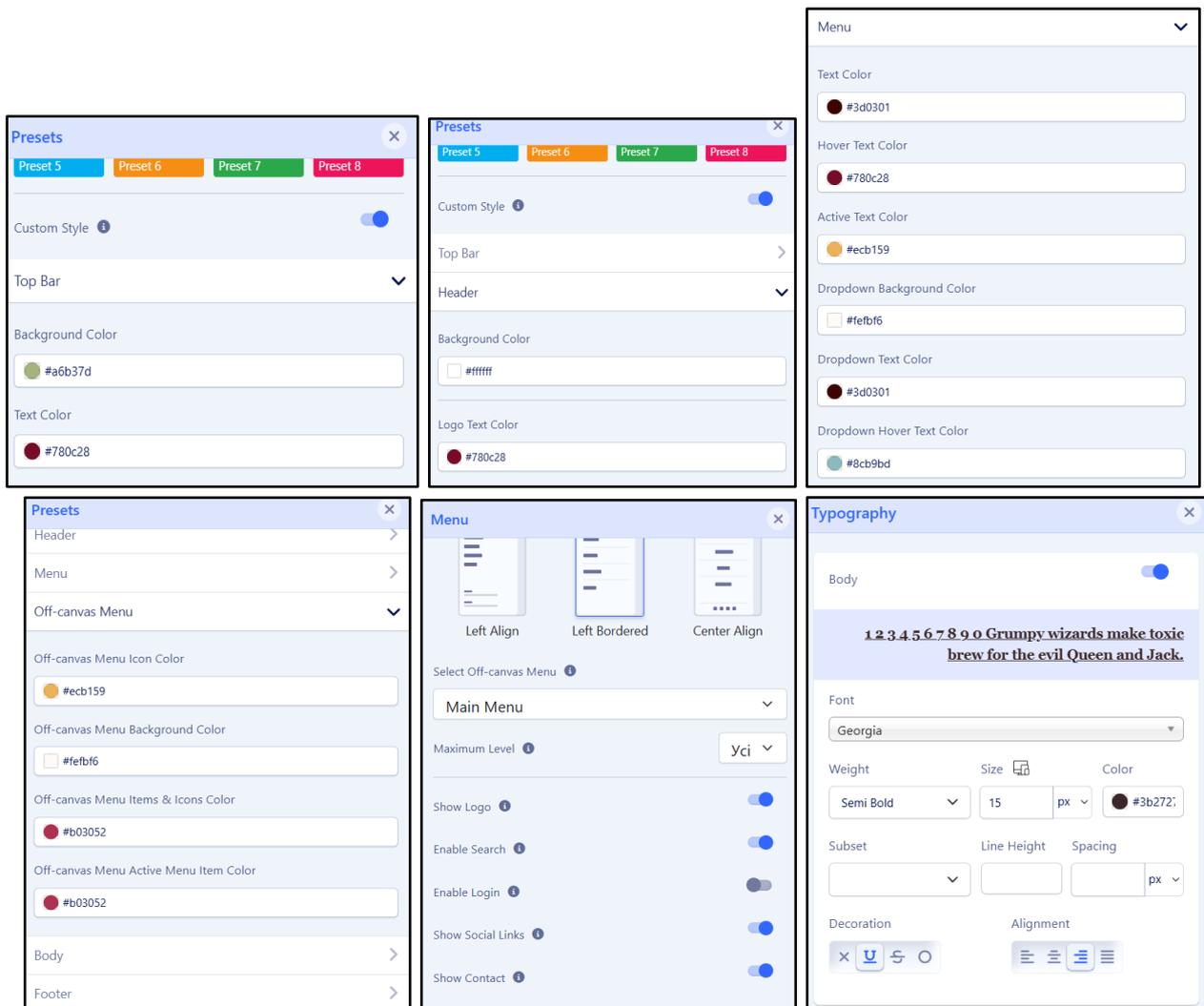

Рис. 2.7. Фрагмент внесення змін у налаштуваннях певних розділів

Мовні пакети (файли локалізацій) дозволяють перекладати інтерфейс розширень різними мовами для адміністративної та фронтальної частин вебсайту (рис. 2.8). Установлюють локалізації через менеджер розширень Joomla (або копіюють до папок вебсайту).

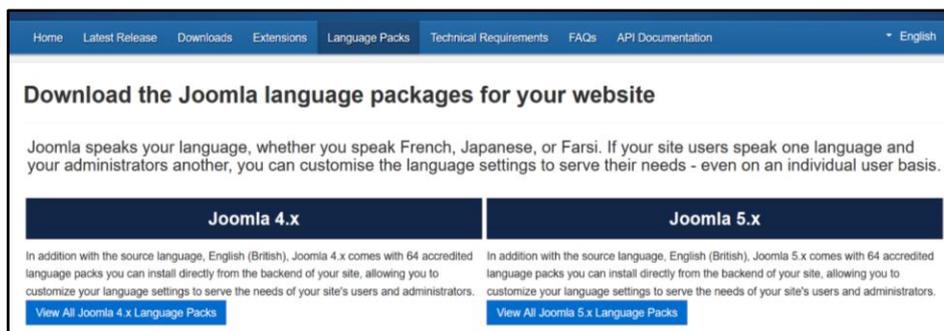

Рис. 2.8. Доступ до завантаження та оновлення мовних пакетів

Меню Joomla може відобразитися на вебсайті та слугувати як навігація (рис. 2.9). За його допомогою виводять компоненти вебсайту у його фронтальну частину. На основі меню можна керувати відображенням модулів на певній вебсторінці. Меню бере участь у формуванні URL-адрес вебсторінок.

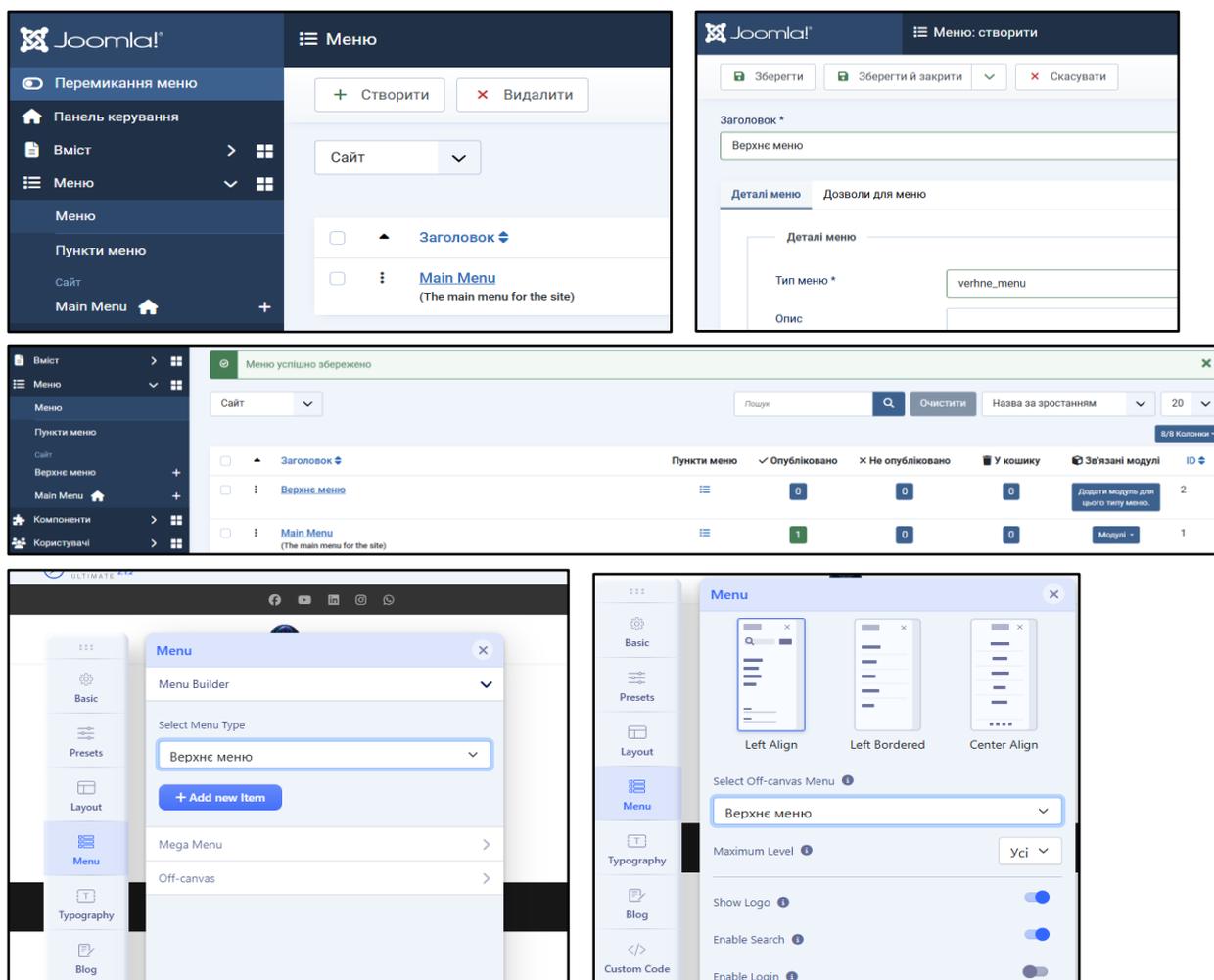

Рис. 2.9. Приклад роботи з меню

Можна створювати меню чи окремі його пункти, не відображаючи їх у фронтальній частині вебсайту. Це може використовуватися для формування URL-адрес сторінок, на які не потрібно додавати посилання з головного меню, наприклад, для вебсторінки з результатами пошуку.

Пункти меню відповідають за відображення вебсторінок компонентів на вебсайті. У Joomla є стандартний набір пунктів меню, зокрема для показу окремої статті або списку матеріалів певної категорії. Під час установлення додаткових компонентів кількість доступних пунктів меню

може збільшуватися. У пунктах меню може бути множина налаштувань, які впливають на відображення сторінки, що формують.

URL адреси – важлива складова вебсайту. В Joomla URL адреси вебсторінок, за великим рахунком, формуються на підставі меню. У більшості випадків, URL адреси вебсторінок повторюють ієрархію пунктів меню і містять їх аліаси. URL-адреси необхідні для навігації у мережі, обміну посиланнями й оптимізації вебсайтів для пошукових систем.

Аліас – слово (або словосполучення), яке використовують для створення SEO-дружньої та легкої для запам'ятовування URL адреси. Їх можна задавати під час створення матеріалів, пунктів меню, категорій тощо.

Рекомендована література: [10; 14; 15; 19; 20; 25; 27; 29; 35; 44; 46; 53; 55; 57; 64; 65; 68].

2.2. Порядок виконання лабораторної роботи

Лабораторна робота складається з двох частин – підготовчої і практичної.

2.2.1. Підготовча частина

Здобувачу вищої освіти необхідно:

вибрати тему майбутнього вебсайту, що буде створений та розширений до багатосторінкового протягом виконання всього циклу лабораторних робіт;

за тематикою майбутнього вебсайту підготувати логотип та іконку (розширення файлів – png; розмір іконки – 96 × 96 або 144 × 144).

Примітка: поради від Google: "Your favicon must be a multiple of 48px square, for example: 48 × 48px, 96 × 96px, 144 × 144px and so on" (<https://developers.google.com/search/docs/appearance/favicon-in-search>);

за темою майбутнього вебсайту підготувати 3–6 зображень одного формату з однаковими пропорціями (*попередньо їх доцільно оптимізувати за колірною якістю та розміром*);

опрацювати навчальний матеріал "Відеоурок 2. Самостійна розробка сайтів на Joomla 4" (<https://aleksius.com/uk/cms-joomla/samostiyjne-stvorennya-sajtiv-na-dzhumla-4#komponenti-moduli-ta-plagini>) та скачати необхідні інсталяції для його виконання (розміщені під відеоуроком);

опрацювати вміст матеріалу, наведеного в рекомендованій літературі.

2.2.2. Практична частина

Формулювання завдання: установити розширення, здійснити налаштування шаблону, шапки та підвалу вебсайту.

Послідовність дій для виконання:

1. Запустіть сервер.

2. Перейдіть на сторінку входу до адміністративної частини вебсайту і введіть логін та пароль. Після входу збільшіть тривалість сесії. Яке значення було задано?

3. Установіть розширення: спочатку фреймворк Helix Ultimate, потім шаблон Helix Ultimate, потім SP Page Builder, потім SP Easy Image Gallery. Який спосіб для їхнього встановлення було вибрано?

Примітка: перед встановленням нічого розпаковувати не треба!

Покажіть наявність встановлених розширень SP Easy Image Gallery та SP Page Builder у боковому меню адміністративної частини.

4. Покажіть наявні шаблони. Налаштуйте стиль шаблону вебсайту – "shaper_helixultimate", зробіть його шаблоном за замовчуванням та виберіть всі пункти меню. Покажіть вигляд отриманої сторінки вебсайту із застосуванням нового шаблону.

5. Налаштуйте параметри шаблону розділу Basic:

5.1) підрозділ Logo: встановіть свій логотип та свою іконку. Покажіть сторінку вебсайту з установленими логотипом та іконкою. Покажіть вигляд сторінки на мобільному пристрої;

5.2) підрозділи Header, Social, Error Page: вимкніть форму входу, зменшить перелік кнопок соціальних мереж (задайте зразу правильні адреси), задайте нові номери телефонів та потрібну адресу електронної пошти, задайте логотип для сторінки 404 та покажіть її вигляд. Покажіть вікна з виконаними налаштуваннями та сторінку вебсайту з цими змінами.

6. Налаштуйте параметри шаблону розділів Present, Menu, Typography:

6.1) розділ Present: задайте колірну схему шляхом зміни вибраних параметрів або створіть власну схему. Покажіть зроблені налаштування;

6.2) розділ Menu: увімкніть в мобільному меню: пошук, кнопки соціальних мереж, контакти. Покажіть зроблені налаштування. Покажіть вигляд мобільного меню;

6.3) розділ Typography: на якому шрифті ви зупинилися – вкажіть його. Це системний шрифт чи ні? Якщо ви зробили зміну параметрів для шрифту, то наведіть, що саме змінили.

7. Створіть головне меню. Виберіть його в стилях шаблонів. Покажіть, що воно з'явилося в боковому меню адміністративної частини.

8. Налаштуйте підвал вебсайту:

8.1) створіть довільний html модуль, коротко задайте його вміст (відповідно спрямованості вебсайту), визначте позицію для його виведення, покажіть зроблені налаштування. Покажіть, вигляд вебсайту;

8.2) покажіть, як можна переглянути позиції шаблону? Наведіть вигляд сторінки вебсайту з наведеними позиціями. Поверніться до вигляду сторінки вебсайту без виведення позицій;

8.3) покажіть дії та налаштування параметрів, які ви зробили для демонстрації модуля галереї на вебсайті. Чи була потреба в роботі з "php.ini"? Наведіть сторінку з виглядом модуля галереї;

8.4) виведіть копірайт на вебсайті. Покажіть, як ви це зробили.

9. Наприкінці роботи обов'язково зробіть "Створення резервної копії сайту", як показано у додатковому відеоуроці (<https://aleksius.com/uk/cms-joomla/rezervne-kopiiuvannia-i-vidnovlennia-joomla-ta-xampp> – з 00:10:52 по 00:13:40).

10. Наведіть кінцевий результат – повний вигляд сторінки вебсайту.

Практичні результати роботи, які захищають здобувачі вищої освіти: сторінка сайту з налаштованими шапкою та підвалом.

2.3. Зміст електронного варіанта звіту

Електронний варіант звіту має містити такі складові:

1) стандартний титульний аркуш із зазначенням номера й теми лабораторної роботи;

2) опис мети лабораторної роботи та формулювання завдання;

3) порядок виконання пунктів завдання із докладним описом виконаної послідовності дій, зазначенням використовуваних вікон, наведенням вибраних пунктів, значень установлених параметрів, візуалізацією кінцевих результатів роботи;

4) висновки.

2.4. Контрольні запитання

1. Для чого потрібні розширення у CMS Joomla?
2. Де знаходиться офіційний каталог розширень CMS Joomla?
3. Яким чином відбувається установлення розширень у Joomla?
4. Де можна налаштовувати компоненти у CMS Joomla?
5. Як компоненти пов'язані з пунктами меню на вебсайті?
6. Які функції виконують модулі Joomla і де їх можна налаштувати?
7. Як модулі взаємодіють з позиціями шаблонів у Joomla?
8. Наведіть приклади плагінів для компонентів та їхні можливості.
9. Як можна застосовувати шаблони Joomla для управління зовнішнім виглядом вебсайту?
10. Які файли складають шаблон Joomla і яку роль відіграє Bootstrap у сучасних шаблонах?
11. Що таке стиль Joomla і як він пов'язаний із шаблонами та пунктами меню?

Лабораторна робота 3

Створення головної сторінки вебсайту на основі конструктора SP Page Builder

Мета роботи: набуття практичних навичок зі створення головної сторінки вебсайту на основі застосування конструктора SP Page Builder.

У результаті виконання лабораторної роботи здобувач вищої освіти має:

знати:

техніку додавання модулів у підвал вебсайту;

послідовність створення пунктів меню;

особливості роботи з конструктором контенту SP Page Builder;

специфіку перевірки адаптивності сторінки на різних пристроях;

уміти:

додавати модулі у підвал вебсайту;

створювати пункти меню;

працювати з конструктором контенту SP Page Builder для створення головної сторінки вебсайту.

3.1. Загальні відомості

Створення головної сторінки вебсайту на основі конструктора SP Page Builder – це процес візуального формування унікальної стартової вебсторінки без необхідності писати код.

До основних функцій SP Page Builder можна зараховувати:

візуальний редактор вебсторінок із підтримкою drag-and-drop;
миттєве створення та редагування вебсторінок у реальному часі прямо у фронтальній частині вебсайту;

підтримка адаптивного дизайну для різних пристроїв;

вбудований медіа-менеджер для зручного керування зображеннями, відео та іншими файлами;

наявність базового набору аддонів для створення контенту (більше 14 у Lite версії);

можливість створення складних макетів за допомогою секцій, рядків та колонок;

дублювання елементів і швидке включення/відключення елементів;

підтримка багатомовності і локалізації;

збереження вебсторінок як шаблонів для повторного використання;

можливість додавання власного CSS-коду для детальної кастомізації елементів;

підтримка інтеграції зі сторонніми компонентами CMS Joomla;

базові анімаційні ефекти для рядків, колонок і елементів;

управління видимістю елементів для різних пристроїв.

Основними етапами процесу створення головної сторінки є:

1) установлення та активація компонента SP Page Builder у адміністративній частині Joomla (було зроблено у попередній роботі);

2) створення нової сторінки в SP Page Builder, яку потім можна прив'язати до пункту меню як головну;

3) використання інструментів drag-and-drop для додавання секцій, рядків, колонок і різних елементів (аддонів), таких як текстові блоки, зображення, кнопки, слайдери, відео та ін.;

4) налаштування властивостей елементів (тобто кольорів, розмірів, відступів, фонів, анімацій) у зручному візуальному редакторі;

5) забезпечення адаптивності сторінки для коректного відображення на мобільних пристроях і різних екранах;

6) збереження створеної сторінки як шаблону для подальшого використання або зміни;

7) прив'язка створеної сторінки до головного пункту меню, щоб під час відвідування вебсайту відображалась саме вона;

8) можливість редагування сторінки у будь-який час для оновлення контенту;

9) інтеграція з іншими компонентами CMS Joomla, що дозволяє розширити функціонал головної сторінки;

10) попередній перегляд змін у режимі реального часу, що спрощує процес дизайну.

SP Page Builder значно спрощує створення привабливої, функціональної й адаптивної головної сторінки вебсайту. Приклад створення рядка для головної сторінки та роботи з його налаштуваннями (опціями, параметрами, значеннями) подано на рис. 3.1.

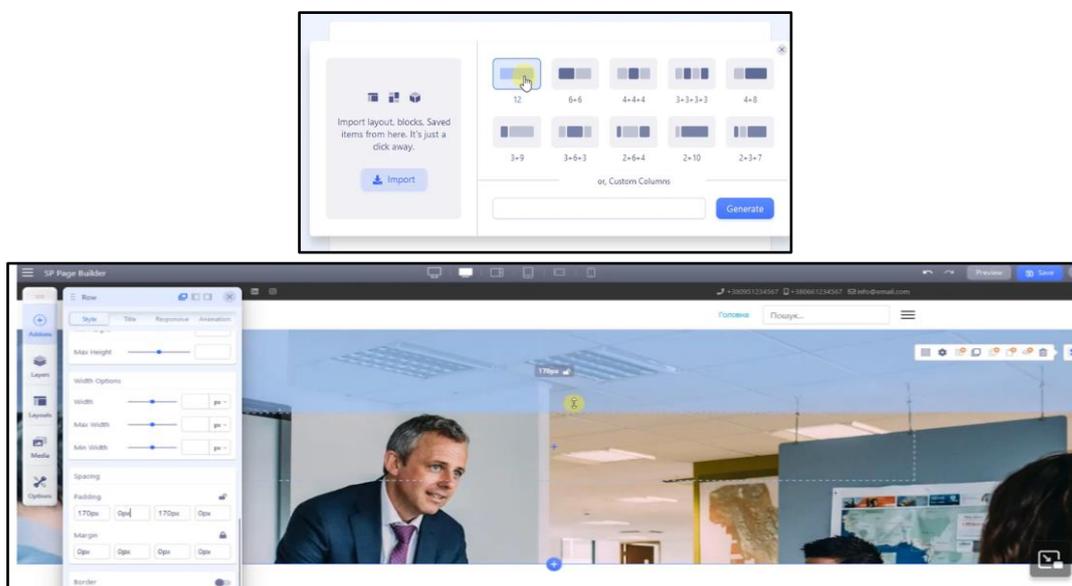

Рис. 3.1. Приклад створення нового рядка та роботи з його параметрами налаштування

Головна сторінка повинна мати логічно впорядковану ієрархію, де відвідувач легко може зорієнтуватися в змісті і перейти до потрібного розділу.

Ця сторінка є певним "обличчям" вебсайту, за функціональністю, наповненням, зручністю, виглядом якого користувач буде прийматися рішення про взаємодію / відмові від неї. Тому, безумовно, до визначення розділів з основним контентом, які доцільно включити та відтворити у структурно-змістовому складі головної сторінки треба підходити обґрунтовано та відповідально. Вони повинні бути чітко прописані у технічному завданні на створення вебсайту, включаючи їхнє розташування, вміст, оформлення й ін.

Аддони (додаткові елементи/функціональні блоки) у SP Page Builder – це різні об'єкти, які можна додавати на сторінки вебсайту для створення функціональних і візуально привабливих елементів. Ось деякі типові аддони, доступні у SP Page Builder: заголовки, текстові блоки, зображення, відео, кнопки, галереї, слайдери, вкладки та аккордеони, іконки, списки, каруселі й ін.

Кожен аддон має багато налаштувань для зміни стилю (колір, шрифт тощо), розташування, анімацій і функціоналу без редагування коду. Ці елементи створюють гнучкий і адаптивний дизайн сторінок, що можна швидко змінювати за потреби.

На рис. 3.2 показано, як здійснюють роботу з аддоном.

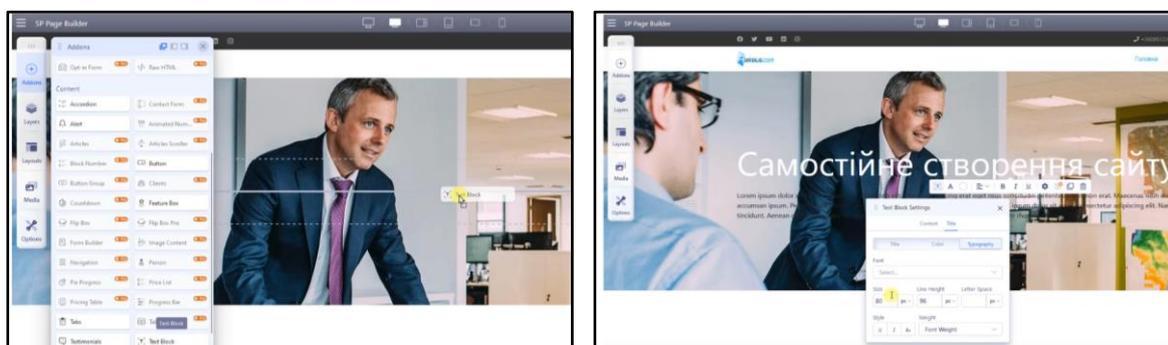

Рис. 3.2. Робота з аддоном (на прикладі текстового блока)

Приклад реалізації різних аддонів (зображення, текстового блока та кнопки), розміщених у двох стовпцях у рамках одного рядка (рис. 3.3).

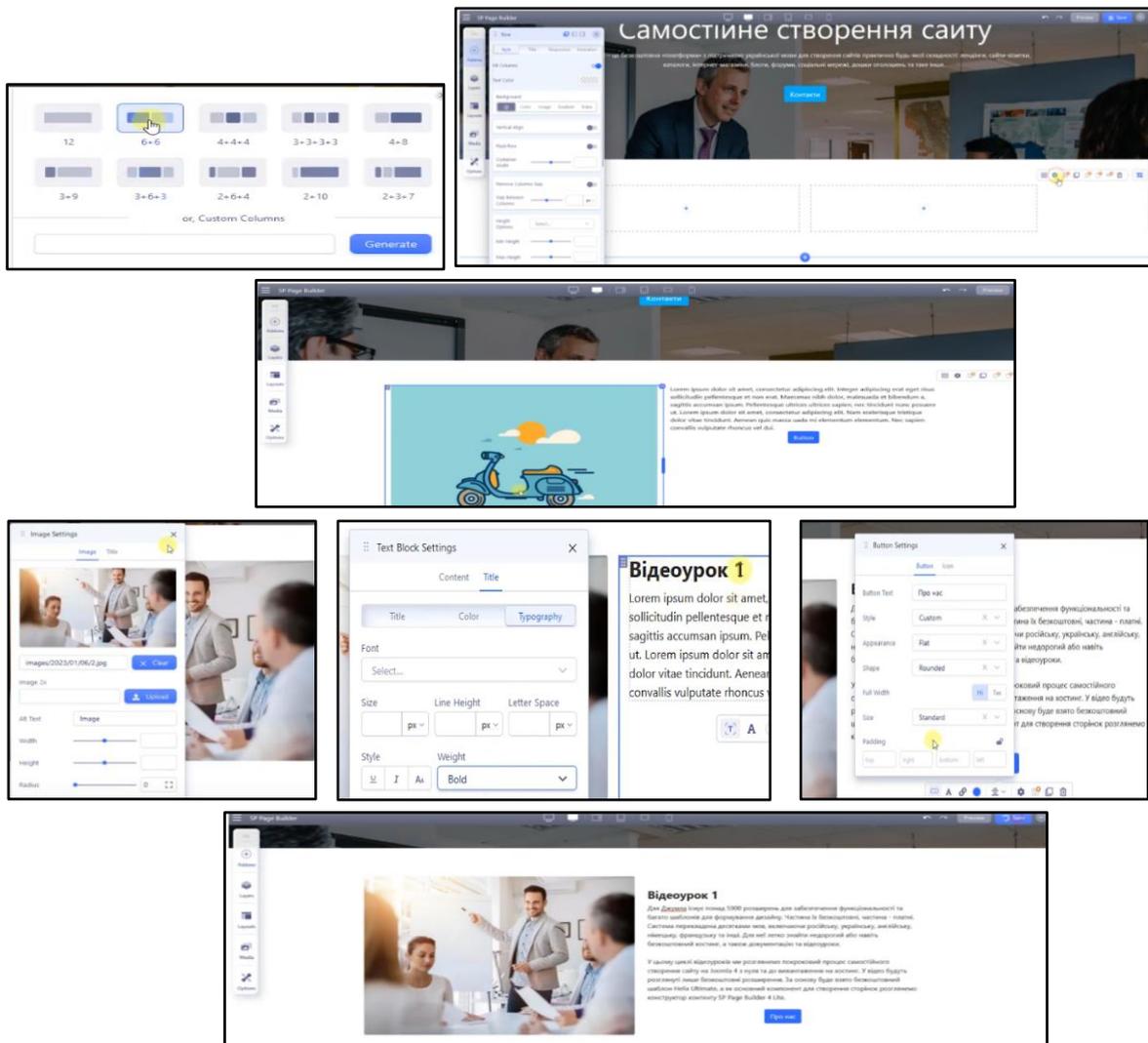

Рис. 3.3. Робота з різними аддонами (на прикладі зображення, текстового блока і кнопки), розміщеними в двох стовпцях

Структура головної сторінки вебсайту повинна бути адаптивною, щоб забезпечити зручний перегляд на будь-яких пристроях. Тому розробник повинен ретельно перевірити адаптивність на різних пристроях та екранах і, якщо було знайдено певні недоліки (наприклад, з'явилися великі відступи на мобільній версії, текст/зображення частково обрізається й ін.), усунути їх.

Приклад перевірки адаптивності дизайну та внесення відповідних змін в налаштування показаний на рис. 3.4.

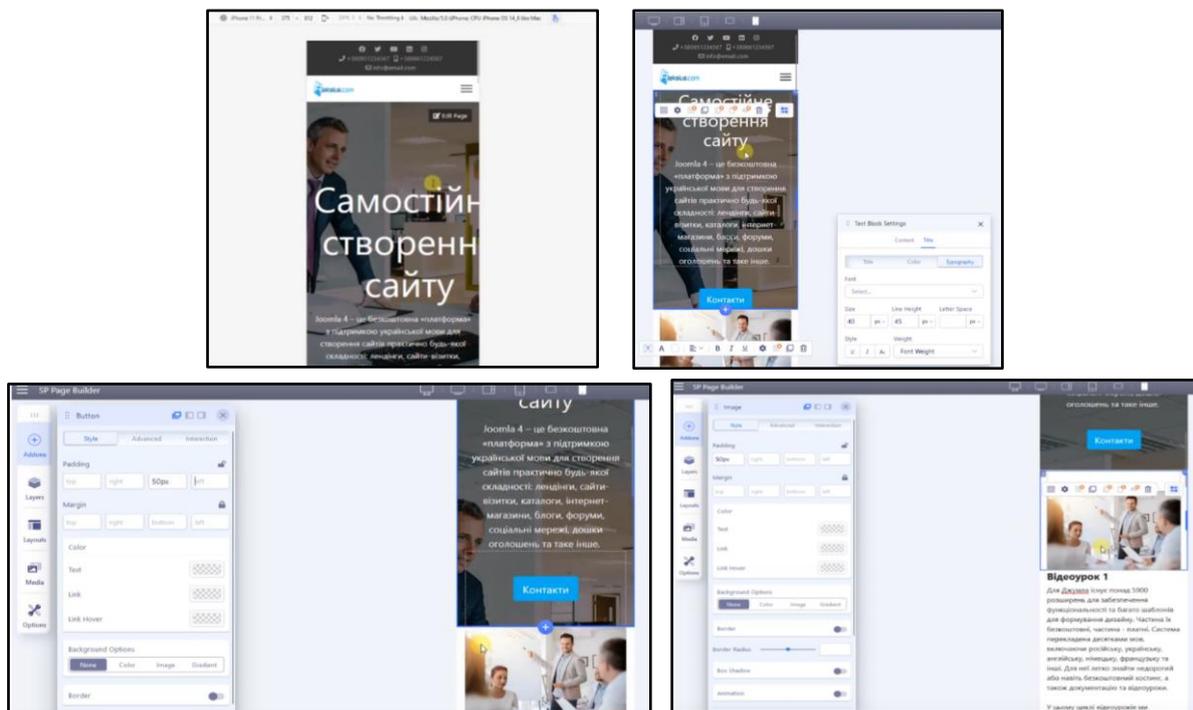

Рис. 3.4. Приклад перевірки адаптивності дизайну та внесення відповідних змін у налаштуваннях

Подібним чином треба пройти за всіма компонентами, перевірити адаптивність, та, за потребою, внести відповідні зміни у налаштування параметрів, щоб це виглядало гармонійно і зручно на кожному пристрої.

Зручність розташування інформації на головній сторінці підвищує лояльність користувачів, що впливає на поведінкові метрики (зменшення показника відмов, збільшення глибини перегляду та часу перебування на вебсайті й ін.). Це, своєю чергою, позитивно впливає на підвищення позицій рейтингу вебсайту у пошукових видачах.

Рекомендована література: [1; 4; 7; 8; 13; 20; 26; 31; 35; 38; 42; 44; 47; 53; 55; 57; 65; 68].

3.2. Порядок виконання лабораторної роботи

Лабораторна робота складається з двох частин – підготовчої та практичної.

3.2.1. Підготовча частина

Здобувачу вищої освіти необхідно:

за тематикою вебсайту підготувати 8 зображень (одне – для фону, одне – для аватару, два – для малюнків на вебсайті, чотири – для логотипів (їх ліпше без фону)).

Примітка: файли із зображеннями повинні бути якісними з позиції кольору та невеликого розміру (не більше 100 – 150 кб);

опрацювати навчальний матеріал "Відеоурок 3. Самостійне створення та адміністрування сайту на Joomla 4" (<https://aleksius.com/uk/cms-joomla/stvorennya-ta-administruvannya-sajtu>) та скачати необхідні інсталяції для його виконання (розміщені під відеоуроком);

опрацювати вміст матеріалу, наведеного в рекомендованій літературі.

3.2.2. Практична частина

Формулювання завдання: створити головну сторінку вебсайту конкретної тематичної спрямованості "*вказати назву*" на основі використання конструктора SP Page Builder.

Примітка: практичну реалізацію виконують на основі створеного вебсайту-заголовки у попередній лабораторній роботі.

Послідовність дій для виконання:

1. Додайте модулі у підвал вебсайту. Покажіть вигляд отриманої вебсторінки.

2. Створіть головну вебсторінку. Опишіть виконані дії. Покажіть, що з'явився створений пункт меню.

3. Виконайте редагування головної вебсторінки, дотримуючись структури цієї вебсторінки, запропонованої у навчальному відеоуроці 3.

Примітка: змістовне наповнення текстових та графічних елементів повинно бути прив'язане до тематики вебсайту.

Головна сторінка повинна бути сформована на основі додавання різних блоків, що містять рядки, стовпці та аддони (тобто текстові написи, кнопки, картинки та ін.). У ході редагування наведіть зроблені дії та задані значення параметрів реалізованих елементів.

Наведіть отриманий вигляд головної сторінки вебсайту.

4. Запропонуйте 2–4 власні зміни до структури головної вебсторінки. Опишіть, що саме ви додали нового, що може прибрати, що змінили (наприклад, за структурою, місцем розташування, візуальним виглядом, окремими властивостями тощо).

5. Ретельно перевірте адаптивність на різних пристроях. Чи все гаразд? Якщо ні – алгоритм дій за пристроями такий: виберіть пристрій та усуньте недоліки (наведіть, що саме та як виправили).

6. Наприкінці роботи обов'язково зробіть "Створення резервної копії сайту", як показано у додатковому відеоуроці (<https://aleksius.com/uk/cms-joomla/rezervne-kopiiuvannia-i-vidnovlennia-joomla-ta-xampp> – з 00:10:52 по 00:13:40).

7. Продемонструйте отриманий кінцевий результат роботи. Це можна зробити у вигляді декількох фото вигляду головної сторінки або додати до звіту файл із коротким записом екрана повного вигляду створеної головної сторінки вебсайту.

Практичні результати роботи, які захищають здобувачі вищої освіти: створена адаптивна головна сторінка вебсайту.

3.3. Зміст електронного варіанта звіту

Електронний варіант звіту має містити такі складові:

- 1) стандартний титульний аркуш із зазначенням номера й теми лабораторної роботи;
- 2) опис мети лабораторної роботи та формулювання завдання;
- 3) порядок виконання пунктів завдання із докладним описом виконаної послідовності дій, вказівкою використовуваних вікон, наведенням вибраних пунктів, значень встановлених параметрів, візуалізацією кінцевих результатів роботи;
- 4) висновки.

3.4. Контрольні запитання

1. Що розуміють під створенням головної сторінки вебсайту на основі конструктора SP Page Builder?
2. Яка основна функція візуального редактора SP Page Builder?
3. Які основні етапи створення головної сторінки з SP Page Builder?
4. Яка роль drag-and-drop у SP Page Builder?
5. Які можливості налаштування елементів надає SP Page Builder?
6. Що таке аддони у SP Page Builder?
7. Яку роль відіграють аддони в процесі створення сторінок за допомогою SP Page Builder?

8. Як можна повторно використовувати створені вебсторінки у SP Page Builder?

9. Як за допомогою SP Page Builder можна швидко редагувати та оновлювати головну сторінку вебсайту?

10. Чому важливо перевіряти адаптивність головної сторінки на різних пристроях?

11. Які дії доцільно зробити, якщо певний елемент сторінки не є адаптивним під час перевірки його для іншого пристрою? Наведіть приклад.

Лабораторна робота 4

Створення сторінок "Про нас" та "Наші проєкти", меню у підвалі та навігаційної стежки

Мета роботи: набуття практичних навичок зі створення сторінок "Про нас" та "Наші проєкти", меню у підвалі та навігаційної стежки.

У результаті виконання лабораторної роботи здобувач вищої освіти має:

знати:

специфіку виведення сторінок у меню;

особливості налаштування параметрів та властивостей аддонів;

особливості роботи з модулями;

специфіку налаштування навігаційної стежки;

уміти:

визначати головну сторінку вебсайту;

створювати сторінку "Про нас" засобами SP Page Builder;

перевіряти адаптивність сторінки "Про нас" на різних пристроях;

створювати сторінку "Наші проєкти" засобами SP Easy Image Gallery;

створювати меню у підвалі;

створювати навігаційну стежку.

4.1. Загальні відомості

Примітка: для створення нової сторінки "Про нас" використовують інструментальний засіб SP Page Builder як конструктор контенту, та підхід

до структурно-елементного конструювання сторінки, що був застосований у попередній лабораторній роботі під час створення головної сторінки.

Під час модифікації сторінки "Про нас" необхідно застосовувати не тільки аддони вже використаних типів, а й нові, щоб попрацювати з їх функціоналом та мати уявлення про можливості й особливості налаштування нових типів аддонів.

Приклад аддону "Вкладки (Tabs)" та деяких з вікон налаштування його властивостей наведено на рис. 4.1.

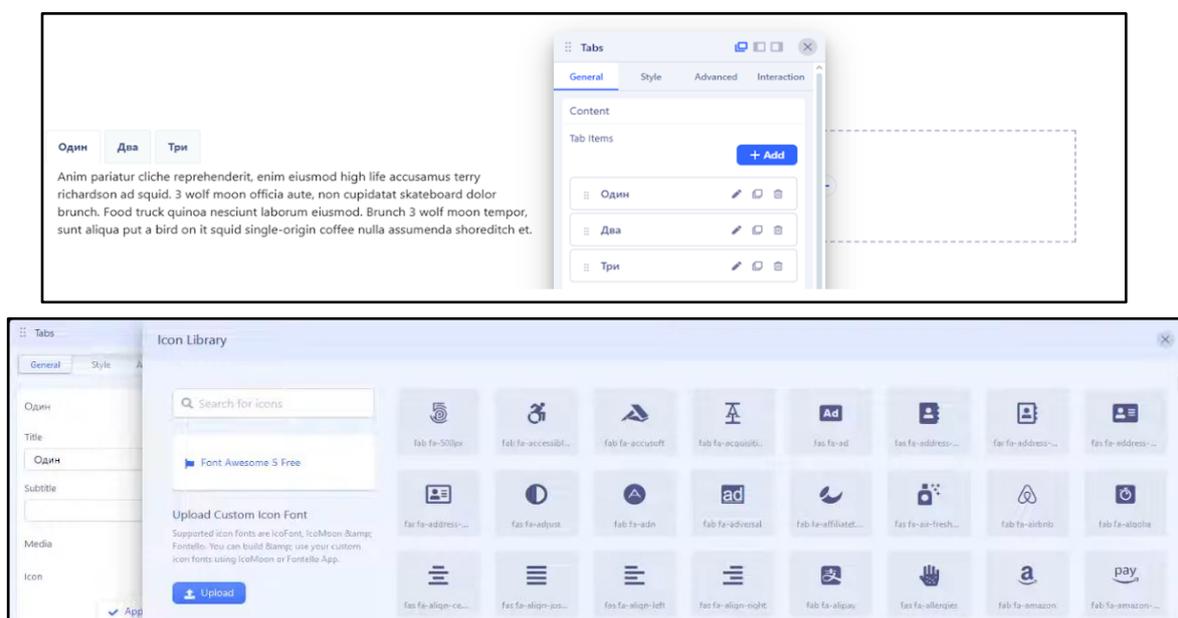

Рис. 4.1. Приклад додавання аддону "Вкладки (Tabs)" та фрагмент налаштувань (на прикладі введення назв вкладок та вибору іконки)

Для даного аддону, як і для інших видів, є багато налаштувань (відступи, кольори, анімація тощо), які можна налаштувати.

Примітка: для створення сторінки "Наші проекти" у вигляді галереї використовують інструментальний засіб SP Easy Image Gallery. Однак підхід у цій роботі буде відмінним від створення галереї для виведення в якості модуля в підвалі вебсайту, що був опанований під час виконання другої лабораторної роботи.

Після створення та наповнення нового альбому "Наші проекти" засобами компонента SP Easy Image Gallery (на кшталт процесу створення

елемента "Портфолію" в другій лабораторній роботі), необхідно створити окремий пункт меню (рис. 4.2).

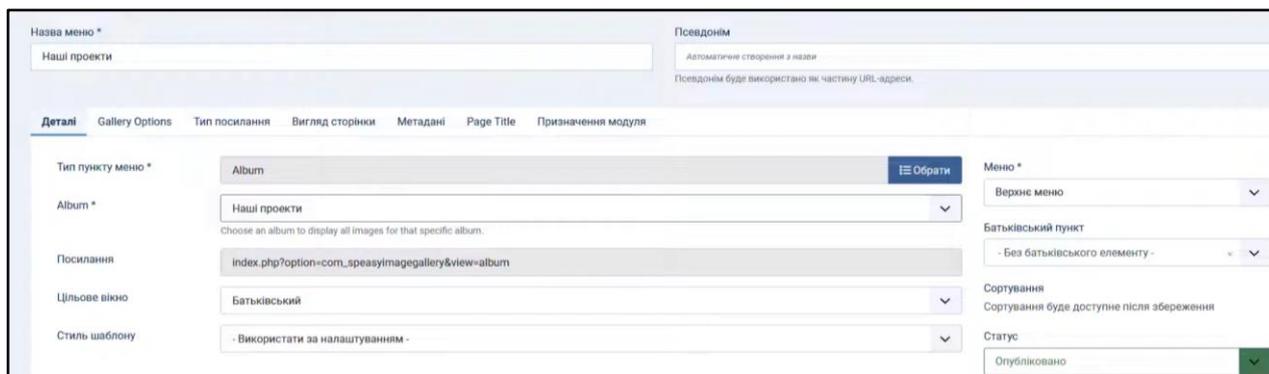

Рис. 4.2. Створення нового пункту меню для сторінки "Наші проєкти"

Це надасть можливість побачити на вебсайті сторінку зі створеним альбомом (рис. 4.3).

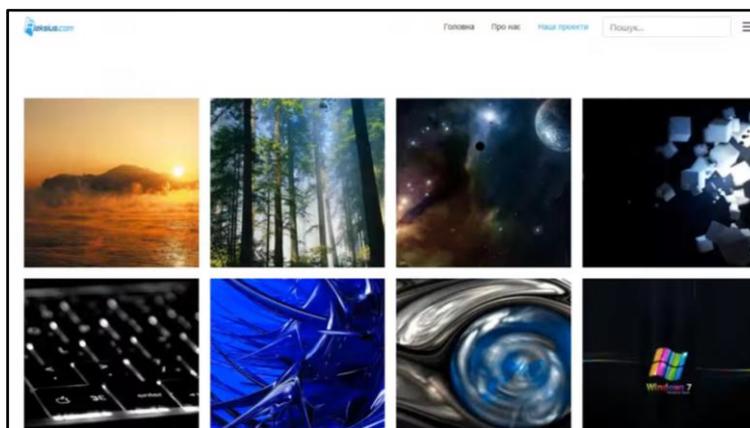

Рис. 4.3. Приклад виведення сторінки з альбомом

Для зображень є можливість задати їхні назви – назви, що будуть відображатися, якщо зображення не завантажились, та короткий опис.

У налаштуваннях пункту меню є опції, що дозволяють змінити макет сторінки, збільшити / зменшити кількість стовпців, вимкнути відображення значення назви, опису, лічильника й ін. Так, зміна значення параметра макета альбому ("Album Layout") з "Default" на "Mosaic" або "Rectangle" дозволяє зробити її візуалізацію більш оригінальною (рис. 4.4).

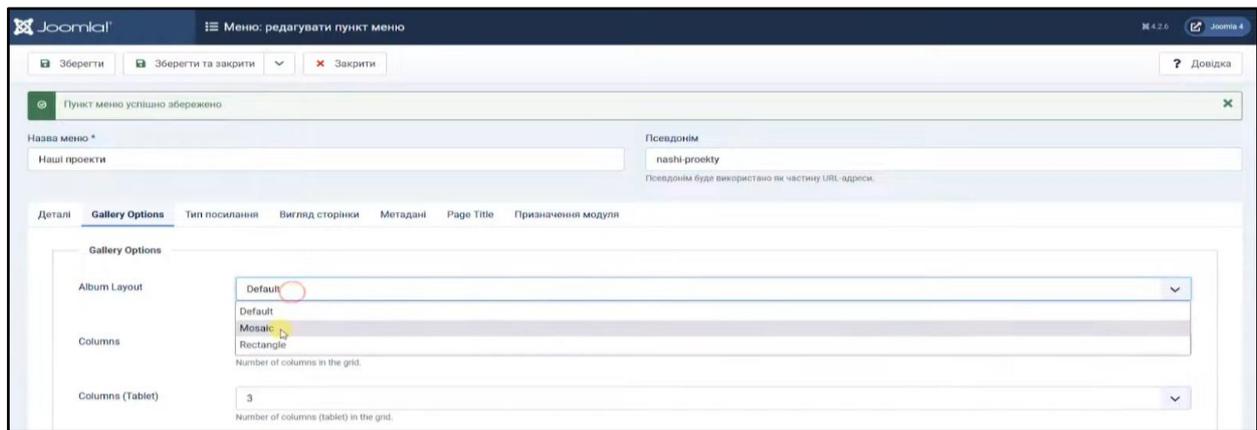

Рис. 4.4. Фрагмент налаштувань пункту меню сторінки "Наші проєкти"

Приклад-фрагмент вигляду цієї сторінки для випадка "Album Layout" – "Mosaic" подано на рис. 4.5.

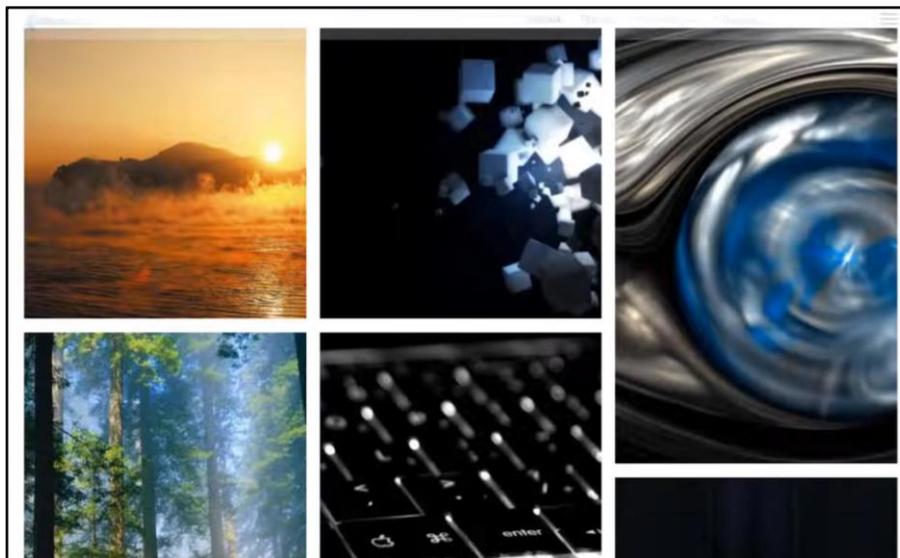

Рис. 4.5. Фрагмент сторінки "Наші проєкти" з макетом "Mosaic"

Однією із найпоширеніших практик у веброзробленні та UX-дизайні є додавання **меню у підвал вебсайту**. Це допомагає користувачам швидко знаходити потрібні розділи, навіть після прокрутки сторінки вниз. А також орієнтуватися на сторінках із довгим скролом, якщо користувач не має бажання повертатися догори.

Меню в підвалі можна вважати певним стандартом для корпоративних, інформаційних, освітніх та великих онлайн-сервісів. Таке розташування

меню у підвалі з повтором основних посилань з головного меню – поширене рішення для забезпечення зручності користувача.

Приклад процесу створення подібного меню надано на рис. 4.6.

Рис. 4.6. Приклад процесу створення меню у підвалі вебсайту

Навігатор вебсайтом або **навігаційна стежка** (хлібні крихти, breadcrumbs) потрібні для того, щоб користувач міг легко орієнтуватися у структурі вебсайту, розуміти своє поточне місцеперебування і швидко повертатися до попередніх розділів.

Основні функції навігаційної стежки:

показує ієрархію сторінок, якою користувач дійшов до розділу;

дозволяє зрозуміти, де саме знаходиться користувач;

спрощує повернення до попередніх сторінок або до головних категорій без додаткового пошуку;

підвищує зручність використання вебсайту, особливо якщо структура має кілька рівнів вкладеності;

покращує юзабіліті та допомагає уникнути зайвої плутанини для недосвідчених користувачів;

позитивно впливає на SEO та індексацію сторінок;

значно прискорює роботу з каталогами, лонгридами тощо.

Отже, навігаційна стежка робить інтерфейс інтуїтивно зрозумілим та підвищує рівень задоволеності користувача роботою із вебсайтом.

Приклад процесу створення навігаційної стежки для сторінки "Про нас" подано на рис. 4.7.

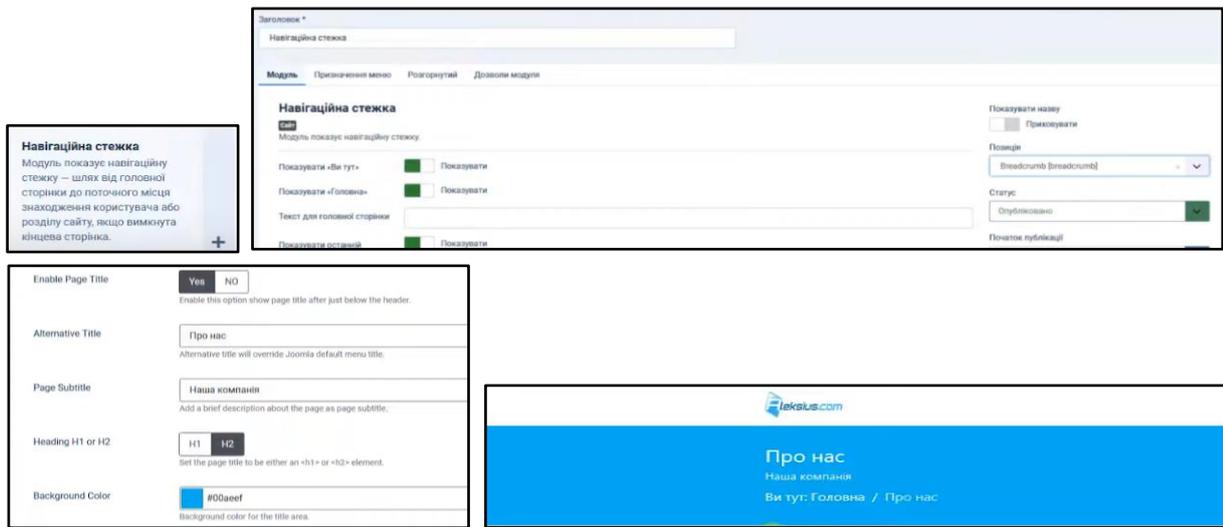

Рис. 4.7. Приклад створення навігаційної стежки сторінки "Про нас"

Рекомендована література: [1; 7; 12; 19; 20; 25; 26; 30 – 33; 35; 44; 48; 53 – 55; 68].

4.2. Порядок виконання лабораторної роботи

Лабораторна робота складається з двох частин – підготовчої та практичної.

4.2.1. Підготовча частина

Здобувачу вищої освіти необхідно:

підготувати 12 – 16 зображень (3 із них повинні бути фото співробітників вебсайту, 8 – 12 – зображеннями для галереї, інші – малюнки для аддонів зображень).

Примітка: файли із зображеннями повинні бути якісними з позиції кольору та невеликого розміру (не більше 100 – 150 Кб). Тому всі зображення необхідно попередньо підготувати, тобто привести зображення до однакових розмірів та оптимізувати їх з точки зору "якості-розміру в кілобайтах". Оптимізацію графічних зображень можна здійснити "вручну" в певному графічному редакторі, наприклад, в Adobe Photoshop інструментом "Save for Web"; або автоматично, наприклад, засобами FileOptimizer, TinyPNG, TinyJPG й ін.;

опрацювати навчальний матеріал "Відеоурок 4. Самостійна розробка сайту візитки на Joomla 4" (<https://aleksius.com/uk/cms-joomla/yak-stvoriti-sviyj-sayjt>) та скачати необхідні інсталяції для його виконання (розміщені під відеоуроком);

опрацювати вміст матеріалу, наведеного в рекомендованій літературі.

4.2.2. Практична частина

Формулювання завдання: створити сторінку "Про нас" (за допомогою SP Page Builder), сторінку "Наші проєкти" (за допомогою SP Easy Image Gallery), меню у підвалі та навігаційну стежку.

Примітка: практичну реалізацію виконують на основі створеної головної сторінки вебсайту у попередній лабораторній роботі.

Послідовність дій для виконання:

1. Покажіть процес підготовки зображень. Що саме було зроблено? Якого розміру підготовлені файли зображень?

2. Зробіть сторінку вебсайту головною сторінкою за замовчуванням.

3. Створіть сторінку "Про нас" та виведіть її в меню. Опишіть, як ви вивели дану сторінку в меню.

4. Зробіть структурне та змістовне наповнення сторінки "Про нас".

Структура – як в відеоуроці 4, змістове наповнення текстових елементів – прив'язане до тематики вебсайту.

Наведіть зроблені налаштування параметрів та задані властивості.

Наведіть отриманий вигляд сторінки "Про нас".

5. Запропонуйте власні зміни до вигляду сторінки "Про нас". Зміни можуть стосуватися структури (блоків), візуального відображення елементів, елементного складу (видів аддонів) та ін. Покажіть зроблені зміни, тобто: дії, налаштування, результат.

6. Перевірте адаптивність сторінки "Про нас" (Чи все гаразд?). Якщо ні, алгоритм дій за пристроями такий: виберіть пристрій та усуньте недоліки. Наведіть, що саме та як ви виправили.

Наведіть модифікований власний вигляд сторінки "Про нас", який був перевірений за адаптивністю.

7. Для наповнення сторінки "Наші проєкти", створіть новий альбом та додайте до нього 8 – 12 зображень. Наведіть зроблені дії.

8. Створіть новий пункт меню та виведіть сторінку "Наші проекти". Перейдіть в це меню та покажіть вигляд даної сторінки.

9. Додайте назву та опис до всіх зображень. Покажіть на прикладі одного зображення, як ви це зробили. Наведіть результат з назвою та описом до зображення.

10. Опрацюйте налаштування опцій пункту меню "Наші проекти" та, якщо є доцільність внести якісь зміни (інший макет сторінки, збільшити/зменшити кількість стовпців, виводити / не виводити лічильник та ін.), внесіть їх та вкажіть, що саме змінили.

11. Створіть модуль меню у підвалі. Наведіть виконані для цього дії. Покажіть результат – модуль в підвалі вебсайту.

12. Додайте навігатор за вебсайтом ("хлібні крихти") на основі додавання модуля "Навігаційна стежка". Наведіть задані налаштування.

13. Налаштуйте виведення навігаційної стежки на сторінках "Про нас" та "Наші проекти". Покажіть, як ви це зробили.

14. Дайте відповідь, для чого треба в налаштуваннях модуля "Навігаційна стежка" в "Призначення меню" вибирати тільки "Головна"?

15. Наприкінці роботи обов'язково зробіть "Створення резервної копії сайту", як показано у додатковому відеоуроці (<https://aleksius.com/uk/cms-joomla/rezervne-kopiiuvannia-i-vidnovlennia-joomla-ta-xampp> – з 00:10:52 по 00:13:40).

16. Продемонструйте кінцевий результат роботи. Це можна зробити у вигляді декількох фото вигляду сторінок "Про нас" та "Наші проекти" або додати до звіту файл із записом екрана вигляду цих сторінок.

Практичні результати роботи, які захищають здобувачі вищої освіти: сторінки "Про нас" та "Наші проекти", наявність меню у підвалі та навігаційної стежки на сторінках.

4.3. Зміст електронного варіанта звіту

Електронний варіант звіту має містити такі складові:

- 1) стандартний титульний аркуш із зазначенням номера і теми лабораторної роботи;
- 2) опис мети лабораторної роботи та формулювання завдання;
- 3) порядок виконання пунктів завдання із докладним описом виконаної послідовності дій, зазначенням використовуваних вікон, наведенням

вибраних пунктів, значень встановлених параметрів, візуалізацією кінцевих результатів роботи;

4) висновки.

4.4. Контрольні запитання

1. Який підхід до конструювання сторінки застосовано під час створення сторінки "Про нас"?
2. Які нові типи аддонів вами було реалізовано?
3. Які властивості аддону "Вкладки (Tabs)" можна налаштувати?
4. Яким компонентом створюють сторінку "Наші проекти"?
5. Чим відрізняється підхід до створення галереї у підвалі від галереї як сторінки вебсайту?
6. Які основні параметри для зображень можна налаштовувати?
7. Які макети доступні для сторінки "Наші проекти"? Як вони впливають на вигляд сторінки?
8. Які переваги має розміщення меню у підвалі вебсайту?
9. Наведіть призначення та основні функції навігаційної стежки.

Лабораторна робота 5

Створення сторінки "Контакти" з формою, контактними даними та картою Google.

Налаштування відправлення пошти засобами поштового сервера Ukr.net

Мета роботи: набуття практичних навичок зі створення сторінки "Контакти" з формою, контактними даними та картою Google; налаштування відправлення пошти засобами поштового сервера Ukr.net.

У результаті виконання лабораторної роботи здобувач вищої освіти має:

знати:

послідовність створення копії вебсайту та сервера;

особливості налаштування сторінки "Контакти";

особливості налаштування карти Google;

параметри налаштування пошти засобами поштового сервера Ukr.net;

уміти:

створювати копію вебсайту та сервера;
створювати сторінку "Контакти" з контактними даними, формою та картою Google;
налаштовувати відправлення пошти засобами поштового сервера Ukr.net.

5.1. Загальні відомості

Резервне копіювання – це обов'язкова вимога для стабільної та безпечної роботи будь-якого вебсайту.

Створення копії всього вебсайту та сервера необхідне для:

захисту від втрати даних;
швидкого відновлення роботи після оновлень, технічних несправностей або вірусів;
збереження проєкту під час зміни хостингу або міграції на інший сервер;
тестування нової функціональності без ризику втратити основну версію вебсайту;
забезпечення безперервності бізнесу та швидке повернення вебсайту у випадку аварійної ситуації.

Отже, резервні копії дозволяють швидко відновити працездатність вебсайту та зберегти всю його інформацію без непоправних втрат.

Копія сервера XAMPP з вебсайтом на CMS Joomla – це резервна версія всіх файлів локального сервера XAMPP, включно з вебсайтом на CMS Joomla, базою даних MySQL та налаштуваннями сервера.

Це дає можливість:

відновити вебсайт і сервер у випадку помилки або збою;
перенести вебсайт із локального середовища XAMPP на хостинг чи інший сервер;
виконувати тестування (наприклад, після здійснення оновлень певних розширень) та розроблення, не ризикуючи основним вебсайтом.

Створити таку копію можна, зберігши всі файли XAMPP (папка з Apache, PHP, MySQL, Joomla та інші компоненти) та експортувавши базу даних через phpMyAdmin.

Копія вебсайту на CMS Joomla – це архівна резервна копія всіх файлів вебсайту, бази даних і налаштувань CMS Joomla. Вона дозволяє зберегти увесь вебсайт у певному стані, щоб у разі проблем (поломок,

збоїв, хакерських атак, некоректних внесень змін) можна було швидко відновити вебсайту працездатність.

Для створення копії CMS Joomla найчастіше використовують розширення Акееба Backup, яке автоматично створює *повний бекап*, що містить: файли CMS і шаблони, базу даних вебсайту, різні налаштування та компоненти. Акееба Backup дозволяє легко відновлювати вебсайт з резервної копії, переносити вебсайт на інший сервер або хостинг, а також планувати автоматичне резервне копіювання.

Також можна створювати резервну копію вручну, заархівувавши файли вебсайту і зробивши дамп бази даних через phpMyAdmin.

Основна відмінність копії сервера XAMPP від бекапу Joomla полягає в обсязі та призначенні:

копія сервера XAMPP – це повна резервна копія всього локального сервера, включно з усіма файлами XAMPP (Apache, MySQL, PHP), конфігураціями сервера, базами даних і вебсайтами, які на ньому розміщені. Вона дозволяє відновити повністю середовище розроблення чи сервер у разі збою, або перенести його цілком на іншу машину;

бекап Joomla з XAMPP – це резервна копія лише конкретного вебсайту на CMS Joomla, яка включає файли самого вебсайту (шаблони, компоненти) і базу даних Joomla. Такий бекап потрібен для відновлення або перенесення саме вебсайту, але не всього серверного середовища.

Отже, резервна копія сервера XAMPP ширша, охоплює всю інфраструктуру локального сервера, а бекап Joomla – тільки конкретний вебсайт, що на ньому розміщений.

Створення сторінки "Контакти" з формою, контактними даними та картою Google дозволяє забезпечити підтримку зворотного зв'язку для користувача. Фрагмент процесу створення наведено на рис. 5.1.

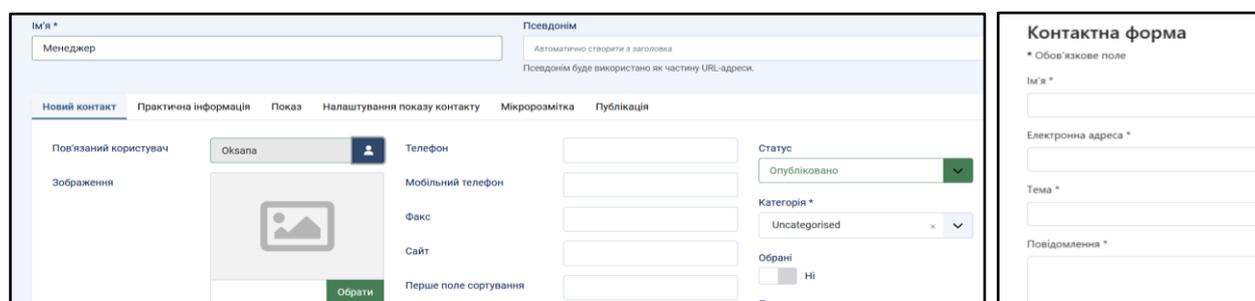
The image shows a screenshot of the Joomla administrator interface. On the left, there is a form for creating a new contact. The form includes fields for 'Ім'я *' (Name), 'Псевдонім' (Alias), 'Пов'язаний користувач' (Associated user), 'Зображення' (Image), 'Телефон' (Phone), 'Мобільний телефон' (Mobile phone), 'Факс' (Fax), 'Сайт' (Website), 'Статус' (Status), 'Категорія *' (Category), and 'Обрані' (Selected). There are also tabs for 'Новий контакт', 'Практична інформація', 'Показ', 'Налаштування показу контакту', 'Мікромозітка', and 'Публікація'. On the right, there is a separate form titled 'Контактна форма' (Contact form) with fields for 'Ім'я *', 'Електронна адреса *', 'Тема *', and 'Повідомлення *'. The interface is in Ukrainian.

Рис. 5.1. Фрагмент процесу створення сторінки з контактною формою

Для налаштування пошти необхідно перейти "Панель керування" – "Загальна конфігурація" – вкладка "Сервер" – "Налаштування пошти".

Параметри налаштування пошти Ukr.net для CMS Joomla:

поштовий клієнт – "SMTP" (без лапок);

хост для SMTP – "smtp.ukr.net" (без лапок);

порт SMTP – "465" (без лапок);

безпека SMTP – SSL/TLS;

автентифікація SMTP – так;

логін для SMTP – адреса вашої електронної пошти Ukr.net;

пароль для SMTP – слід використовувати пароль, який створили у налаштуваннях пошти Ukr.net у розділі "Керування ІМАР-доступом", а не пароль від особистого аккаунту Ukr.net.

Рекомендована література: [26; 31; 44; 49; 52; 53; 55; 66; 68].

5.2. Порядок виконання лабораторної роботи

Лабораторна робота складається з двох частин – підготовчої та практичної.

5.2.1. Підготовча частина

Здобувачу вищої освіти необхідно:

1) опрацювати навчальний матеріал "Відеоурок 5. Самостійне створення сайту компанії на Joomla 4" (<https://aleksius.com/uk/cms-joomla/stvorennya-saytu-kompanii>);

2) опрацювати матеріал статті "Як підключити зовнішню програму до скриньки?" (<https://wiki.ukr.net/manageimapaccess>);

3) опрацювати вміст матеріалу, наведеного в рекомендованій літературі.

5.2.2. Практична частина

Формулювання завдання: створити сторінку "Контакти" з формою, контактними даними та картою Google, а також налаштувати відправку пошти засобами поштового сервера Ukr.net.

Примітка: практичну реалізацію виконують на основі створеного вебсайту у попередніх лабораторних роботах.

Послідовність дій для виконання:

1. Створіть копію вебсайту та сервера. Як це робиться?

Дайте відповідь: для чого це потрібно робити?

Примітка: поки йде архівування, сервер запускати не треба.

2. Створіть сторінку "Контакти" та відповідний розділ у меню. Опишіть зроблені дії та задані налаштування.

Перевірте, що сторінка "Контакти" з'явилася в меню, мобільному меню та меню у підвалі вебсайта.

Налаштуйте на сторінці навігаційну стежку.

За потреби, можна зробити ще додаткові налаштування. Якщо такі будуть, то вкажіть, що саме було зроблено.

3. Додайте до сторінки "Контакти" контактні дані та карту Google. Наведіть зроблені дії та виконані налаштування.

4. Внесіть свою модифікацію у структуру / вигляд цієї сторінки. Що саме було запропоновано змінити та як це зробили?

5. Наведіть отриманий вигляд сторінки "Контакти" після модифікації.

6. Налаштуйте пошту. Наведіть зроблені дії та налаштування. Перевірте працездатність роботи пошти та наведіть результат.

7. Наприкінці роботи обов'язково зробіть "Створення резервної копії сайту", як показано у додатковому відеоуроці (<https://aleksius.com/uk/cms-joomla/rezervne-kopiiuvannia-i-vidnovlennia-joomla-ta-xampp>) з 00:10:52 по 00:13:40.

Практичні результати роботи, які захищають здобувачі вищої освіти: створена сторінка "Контакти" з формою, контактними даними та картою Google. Працююча пошта, налаштована засобами поштового сервера Ukr.net.

5.3. Зміст електронного варіанта звіту

Електронний варіант звіту має містити такі складові:

1) стандартний титульний аркуш із зазначенням номера й теми лабораторної роботи;

2) опис мети лабораторної роботи й формулювання завдання;

3) порядок виконання пунктів завдання із докладним описом виконаної послідовності дій, вказівкою використуваних вікон, наведенням вибраних пунктів, значень установлених параметрів, візуалізацією кінцевих результатів роботи;

4) висновки.

5.4. Контрольні запитання

1. Чому резервне копіювання є обов'язковою вимогою для веб-сайту?
2. Які основні причини створення копії вебсайту та сервера?
3. Які дії треба виконати для створення сторінки "Контакти"?
4. Які складові доцільно налаштувати у модуля "Контакти"?
5. Як зробити номер телефону на сторінці контактів клікабельним?
6. Які дії треба виконати для розташування на сторінці "Контакти" карти Google?
7. Які параметри треба задати для завантаження карти Google?
8. Як налаштувати пошту?

Лабораторна робота 6

Створення блога з коментарями, відео та кнопками шерингу в соціальні мережі

Мета роботи: набуття практичних навичок зі створення блога з коментарями, відео та кнопками шерингу в соціальні мережі; додавання модуля новин з блога у підвал вебсайту.

У результаті виконання лабораторної роботи здобувач вищої освіти має:

знати:

- послідовність створення блога з коментарями;
- параметри форматування змісту статей;
- послідовність зміни стилю області плеєра за допомогою css;
- налаштування компонента CComment Core;
- налаштування плагіна Social 2s;

уміти:

- створювати та налаштувати блог з коментарями;
- створювати, форматовувати та редагувати вміст статей;
- додавати у статті відео та змінювати стиль області плеєра;
- задавати кнопки шерингу у соціальні мережі;
- додавати модуль новин з блога у підвал сайту.

6.1. Загальні відомості

Блог на вебсайті є динамічним розділом, який регулярно оновлюють новим контентом. *Основні особливості блога:*

регулярне додавання нових публікацій у хронологічному порядку, що допомагає підтримувати вебсайт "живим" і актуальним;

публікації можуть містити різний медіаконтент;

коментарі до постів дозволяють створити інтерактивне середовище для спілкування авторів і читачів;

блог підвищує SEO вебсайту, залучає трафік і допомагає будувати довіру до бренда або автора.

Блог на вебсайті є важливим механізмом інформування, комунікації, маркетингу, що робить вебсайт динамічним і привабливим для користувачів. Блоги можуть бути особистими, тематичними, колективними, корпоративними. Так, *особистий блог* створює платформу для самовираження, обміну думками, знаннями, хобі. Він допомагає будувати особистий бренд і залучати однодумців, сприяючи розвитку та підтримки комунікації та зворотного зв'язку з аудиторією. *Тематичний блог* зосереджує увагу на конкретній темі / галузі (технології, кіно, спорт тощо). Він залучає спеціалізовану аудиторію, що цікавиться певною тематикою, наприклад, з метою сприяння позиціонуванню автора / організації, компанії, фірми, як експерта у певній сфері. *Колективний (соціальний) блог* допомагає формувати спільноту, де учасники можуть обговорювати актуальні теми, обмінюватися досвідом і підтримувати один одного. Він об'єднує зусилля різних авторів для створення більш різноманітного та повного контенту, підвищуючи тим самим надійність та якість інформації за рахунок колективного внеску. Такий блог створює певну платформу для взаємодії, колективного навчання і розвитку, підтримує імідж та комунікації. Якщо блог є *корпоративним (комерційним)*, він допомагає розвивати бізнес, будувати репутацію, комунікувати з цільовою аудиторією. Такий блог: підвищує впізнаваність бренду і зміцнює довіру клієнтів; допомагає генерувати трафік на вебсайт, що покращує позиції у пошукових системах; залучає нових потенційних клієнтів і закріплює лояльність уже існуючих; дає можливість інформувати про нові продукти, послуги, акції; сприяє налагодженню комунікації з клієнтами через коментарі та обговорення; допомагає транслювати цінності компанії і створювати позитивний імідж.

CMS Joomla дозволяє гнучко створювати блоги будь-якої складності – від простого ведення статей до повноцінних соціальних платформ з розширеними можливостями інтерактиву.

Компонент CComment Core є системою коментарів, яка додає гнучкий функціонал для взаємодії користувачів із контентом вебсайту. Його *основні можливості*: підтримка AJAX для асинхронного подання коментарів без перезавантаження сторінки; модерація коментарів із можливістю видалення, редагування та схвалення коментарів; підтримка вкладених (threaded) коментарів для зручного обговорення; захист від спаму через captcha, фільтри, інтеграції з Akismet і Google reCaptcha; багатомовна підтримка та стильна адаптивна верстка; вбудовані інструменти для підписки на коментарі й RSS-каналів; підтримка емоджи, UBB кодів, вставки зображень.

AllVideos є універсальним плагіном від JoomlaWorks, який дає можливість швидко та зручно вставляти відео й аудіо з популярних сервісів і локальних файлів безпосередньо у статті, модулі чи інші елементи вебсайту. Для вставки використовують таку конструкцію тегів:

`{youtube}` *вказують частину url-адреси відео* `{/youtube}`

Стиль для плеєра AllVideos визначають в стилях шаблону Helix Ultimate (розділ Custom Code – поле Custom CSS) таким чином:

```
.avPlayerWrapper.avVideo {max-width: 500px;}
```

Плагін Social 2s дозволяє швидко та зручно додати кнопки популярних соціальних мереж на вебсайт. Його *особливості*: підтримує CMS Joomla версії 4.x, 5.x та 6.x; робить фокус на швидкості (не завантажує зовнішні скрипти соціальних мереж, якщо вони не потрібні, що суттєво зменшує час завантаження вебсайту); підтримує основні соцмережі (Facebook, Twitter, Linkedin, Pinterest, Whatsapp та ін.); надає можливість налаштовувати розташування, стиль кнопок (кольори, іконки), відображення у статтях і категоріях; надає підтримку OpenGraph, Twitter Cards для кращого подання посилань у соцмережах.

Рекомендована література: [7; 11; 16; 26; 28; 31; 35; 44; 50; 55; 68; 69].

6.2. Порядок виконання лабораторної роботи

Лабораторна робота складається з двох частин – підготовчої та практичної.

6.2.1. Підготовча частина

Здобувачу вищої освіти необхідно:

за вибраною тематикою підготувати 4 – 6 зображень, тексти для статей блога та адрес двох тематичних відео на YouTube.

Примітка: файли із зображеннями повинні бути якісними з позиції кольору та невеликого розміру (не більше 150 Кб);

опрацювати навчальний матеріал "Відеоурок 6. Створення свого сайту на Joomla 4" (<https://aleksius.com/uk/cms-joomla/rozrobka-vlasnogo-sajtu>) та скачати необхідні інсталяції (розміщені під відеоуроком);

опрацювати вміст матеріалу, наведеного в рекомендованій літературі.

6.2.2. Практична частина

Формулювання завдання: створити блог з коментарями, відео з YouTube у статтях та кнопками шерингу в соціальні мережі; додати модуль новин з блога у підвал вебсайту.

Примітка: практичну реалізацію виконують на основі створеного вебсайту у попередніх лабораторних роботах.

Послідовність дій для виконання:

1. Задайте для кнопок "Головної сторінки" посилання на відповідні пункти меню.

2. Створіть та виведіть блог у меню. Наведіть здійснені дії та зроблені налаштування під час формування елементів блога.

3. Перевірте, що пункт "Блог" з'явився в усіх видах меню.

4. Додайте до статті текст, зробіть його форматування, додайте розподільник "Детальніше", збережіть цю статтю. Зробіть дві її копії. Покажіть наявність статей в адміністративній та фронтальній частинах.

5. Внесіть зміни до контентного та графічного наповнення копій, щоб вони були повноцінними статтями своєї спрямованості.

6. На основі роботи з макетом блога змініть виведення статей у вигляді рядка. Які параметри було задано для цього?

7. Створіть, наповніть та додайте ще 1 – 3 статті до блога. Задайте оптимальний (на ваш погляд) вигляд для їхнього виведення на вебсайті. Покажіть, які параметри в макеті було змінено?

8. Додайте до статей (виберіть їх самостійно) підібране тематичне відео з YouTube та покажіть, які дії були виконані для цього.

9. Змініть стиль області плеєра за допомогою css коду. Покажіть, куди були внесені зміни та який отримано результат.

10. Додайте можливість для внесення коментарів до статей. Опишіть необхідні для цього дії та виконані налаштування.

11. Додайте по 2 коментарі до різних статей як зареєстрований користувач та як гість. Покажіть додані коментарі на вебсайті.

12. Приберіть один з доданих коментарів та покажіть, що він зник. Покажіть, що ви для цього зробили.

13. Налаштуйте кнопки шерингу в соціальні мережі. Наведіть зроблені налаштування. Чи ви вже можете ними користуватися?

14. Додайте в підвал вебсайту модуль, що виводить статті з блога.

15. Наведіть кінцевий результат – вигляд блога з підвалом сайту.

16. Наприкінці роботи обов'язково зробіть "Створення резервної копії сайту", як показано у додатковому відеоуроці (<https://aleksius.com/uk/cms-joomla/rezervne-kopiiuvannia-i-vidnovlennia-joomla-ta-xampp>) з 00:10:52 по 00:13:40.

Практичні результати роботи, які захищають здобувачі вищої освіти: створений блог із доданими коментарями до статей, відео з YouTube у статтях, кнопками шерингу в соціальні мережі, доданим у підвал вебсайту модулем новин з блога.

6.3. Зміст електронного варіанта звіту

Електронний варіант звіту має містити такі складові:

1) стандартний титульний аркуш із зазначенням номера й теми лабораторної роботи;

2) опис мети лабораторної роботи і формулювання завдання;

3) порядок виконання пунктів завдання із докладним описом виконаної послідовності дій, вказівкою використовуваних вікон, наведенням вибраних пунктів, значень встановлених параметрів, візуалізацією кінцевих результатів роботи;

4) висновки.

6.4. Контрольні запитання

1. Для яких цілей створюють блог на вебсайті?

2. Назвіть і коротко охарактеризуйте види блогів.

3. Наведіть послідовність дій для створення блога на вебсайті.
4. Яким чином відбувається створення нової статті в блозі?
5. Як додати до матеріалу статті відео з YouTube?
6. Як змінити стиль області плеєра за допомогою css коду?
7. Як реалізувати додавання коментарів до статей блога?
8. Які параметри доцільно налаштовувати в системі коментарів.
9. Як вивести в статтях блога кнопки шерингу в соціальні мережі?

Лабораторна робота 7

Перенесення вебсайту з локального сервера на "Хостинг Україна"

Мета роботи: набуття практичних навичок з перенесення вебсайту на хостинг.

У результаті виконання лабораторної роботи здобувач вищої освіти має:

знати:

етапи перенесення вебсайту на "Хостинг Україна";
налаштування "Хостингу Україна";
послідовність дій для створення резервної копії вебсайту;
послідовність виконання оновлення CMS Joomla;
особливості перенесення локального сервера ХАМРР на інший комп'ютер/диск/теку;

уміти:

переносити сайт з локального сервера на "Хостинг Україна";
створювати резервну копію сайту;
виконувати оновлення CMS Joomla;
переносити локальний сервер ХАМРР на інший комп'ютер/диск/теку.

7.1. Загальні відомості

Хостинг сайту – місце на серверах, де зберігаються вебсайти.

Вибір хостингу – це важливий етап, який впливає на швидкість роботи вебсайту, його стабільність і захищеність.

Завдання хостинг-провайдера – забезпечити безперервний доступ користувачів інтернету до вебсайтів клієнта.

Хостинг Україна – надійний, швидкий і зручний в плані управління SSD хостинг для різних вебсайтів із захистом від DDoS. На ньому можна розташовувати різні вебсайти (рис. 7.1): зроблені на різних CMS, статичні вебсайти, вебсайти, зроблені за допомогою різних конструкторів.

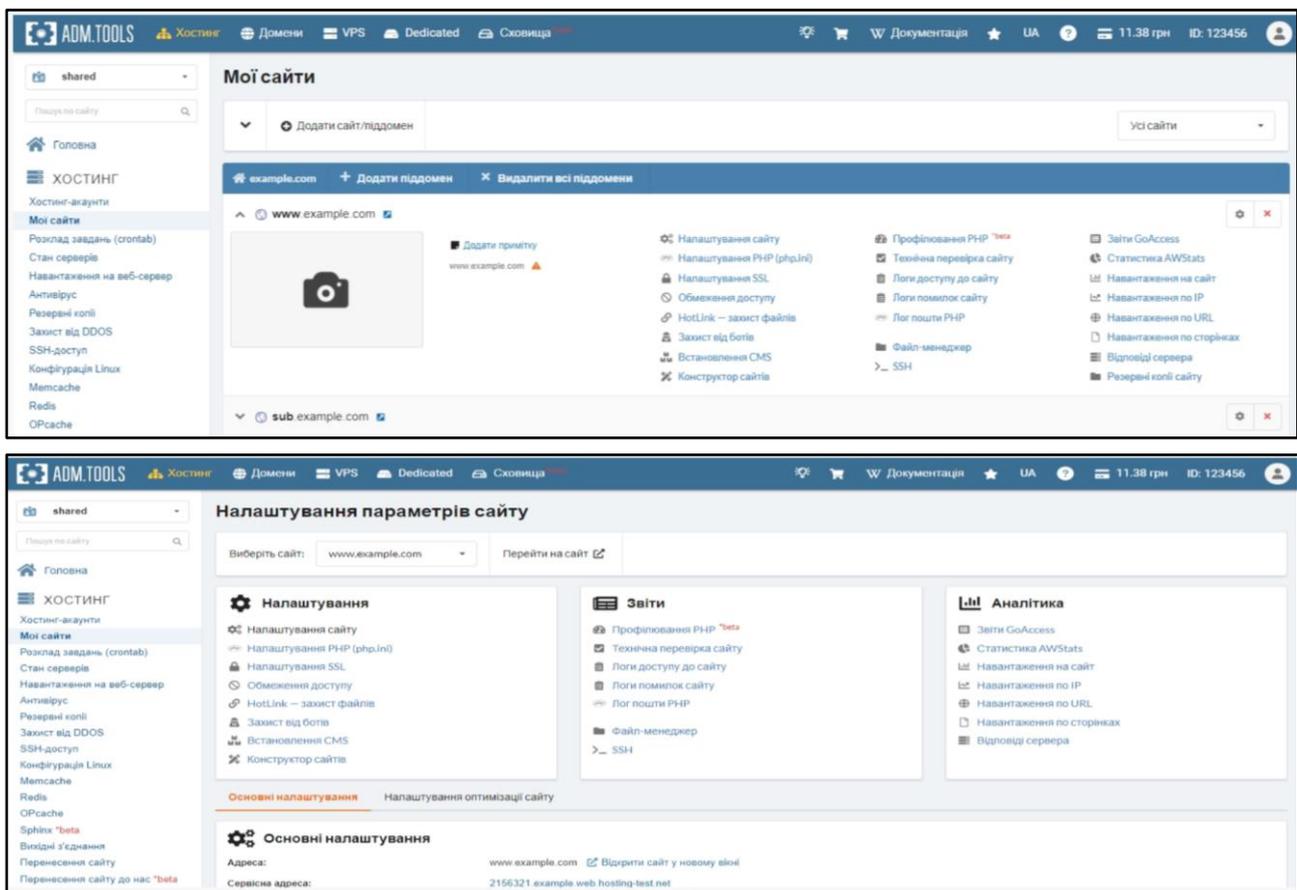

Рис. 7.1. Фрагмент вікна панелі керування хостингом

Основна перевага цього хостингу – високий ступінь автоматизації і хороша панель управління хостингом, яка дозволяє виконувати безліч завдань самостійно і без необхідності звернення в технічну підтримку.

Серед *основних функцій* "Хостинг Україна" доцільно зазначити: SEO оптимізація; захист від вірусів, ботів, DDoS; резервні копії; API управління хостингом; AMD Ерус та Ryzen; безпечне надання доступу; 10 Gbit; прямі з'єднання з операторами; зручна пошта тощо.

Рекомендована література: [26; 31; 44; 51; 52; 54; 55; 59; 67].

7.2. Порядок виконання лабораторної роботи

Лабораторна робота складається з двох частин – підготовчої та практичної.

7.2.1. Підготовча частина

Здобувачу вищої освіти необхідно:

опрацювати навчальний матеріал "Відеоурок 7. Як створити свій власний сайт на Joomla 4" (<https://aleksius.com/uk/cms-joomla/yak-stvorih-tih-sviuj-veb-sajt>) та скачати необхідні інсталяції (під відеоуроком);

опрацювати вміст матеріалу, наведеного в рекомендованій літературі.

7.2.2. Практична частина

Формулювання завдання: здійснити перенесення вебсайту з локального сервера на "Хостинг Україна"; виконати оновлення CMS Joomla; виконати перенесення локального сервера XAMPP на інший комп'ютер / диск / в іншу теку.

Примітка: практичну реалізацію виконують на основі створеного вебсайту у попередніх лабораторних роботах.

Послідовність дій для виконання:

1. Опишіть дії, які були виконані під час реєстрації на "Хостинг Україна".

Примітка: ви працюєте в рамках тестового періоду "5 днів на тест".

2. Наведіть введене доменне ім'я.

3. Покажіть вміст файлового менеджера (отриману ієрархію).

4. Включіть у налаштуваннях вебсайту сервісну адресу.

5. Задайте в налаштуваннях потрібну версію PHP.

6. Наведіть послідовність дій для створення резервної копії сайту.

7. Наведіть послідовність дій для завантаження вебсайту на хостинг.

Укажіть, що саме було виправлено у ході технічної перевірки.

8. Покажіть, що вебсайт за сервісною адресою працює на хостингу.

9. Перевірте працездатність всіх елементів вебсайту (наприклад, чи все працює коректно? чи всі зображення показані?)

Виправте некоректності та помилки, якщо такі є.

10. Внесіть 2–3 зміни, покажіть, що дані зміни застосувались.

Формат показу змін: "як було раніше – як стало зараз".

11. Виконайте оновлення версії CMS Joomla.

Примітка: завжди перед оновленням робити резервну копію.

12. Перевірте працездатність сайту після оновлення версії Joomla.

Примітка: після виконання оновлення треба завжди перевіряти працездатність всього вебсайту.

13. Покажіть, як можна, зберігаючи працездатність серверу та сайту, перенести свій локальний сервер на інший комп'ютер / диск / в іншу теку.

14. Наведіть адресу вебсайту на хостингу та терміни безкоштовного перебування (*для перевірки працездатності вебсайту викладачем*).

Практичні результати роботи, які захищають здобувачі вищої освіти: перенесений вебсайт з локального сервера на "Хостинг Україна"; здійснене оновлення CMS Joomla; виконане перенесення локального сервера XAMPP на інший комп'ютер / диск / в іншу теку.

7.3. Зміст електронного варіанта звіту

Електронний варіант звіту має містити такі складові:

1) стандартний титульний аркуш із зазначенням номера й теми лабораторної роботи;

2) опис мети лабораторної роботи й формулювання трьох завдань;

3) порядок виконання пунктів кожного завдання із докладним описом виконуваної послідовності дій, вказівкою використовуваних вікон, наведенням вибраних пунктів, значень установлених параметрів, візуалізацією кінцевих результатів роботи;

4) висновки.

7.4. Контрольні запитання

1. Які етапи реєстрації на хостингу (на прикладі "Хостинг Україна").

2. Яким чином здійснюють перенесення вебсайту на хостинг?

3. Яким чином вирішити ситуацію зі сповіщенням 403?

4. Як зробити резервне копіювання вебсайту на хостингу?

5. Як здійснити оновлення версії CMS Joomla на хостингу?

6. Як здійснити перенесення локального сервера XAMPP на інший комп'ютер / диск / в іншу теку?

Рекомендована література

1. Бережна І. О. Типографіка : методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт для здобувачів вищої освіти спец. 186 "Видавництво та поліграфія" освітньої програми "Технології електронних мультимедійних видань" першого (бакалаврського) рівня / О. Б. Бережна, І. О. Хорошевська. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2025. – 62 с.

2. Бондар І. О. Виробнича інформаційна система поліграфічного виробництва : навч. посіб. / І. О. Бондар, О. І. Хорошевський. – Харків : ХНЕУ, 2012. – 160 с.

3. Бондар І. О. Контентний аналіз мультимедійного навчального комплексу дисципліни "Теорія кольору" [Електронний ресурс] / І. О. Бондар // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2018. – Т. 63. – № 1. – С. 95–106. – Режим доступу : <https://doi.org/10.33407/itlt.v63i1.1886>.

4. Бондар І. О. Методика створення електронного ресурсу для сфери індустрії краси / І. О. Бондар, А. В. Козлова // Scientific Journal "ScienceRise". – 2017. – № 11(40). – С. 25–30.

5. Бондар І. О. Моделювання вибору середовища розробки web-додатку для прийому поліграфічних замовлень / І. О. Бондар, О. І. Хорошевський // Системи прийняття рішень в економіці, техніці та організаційних сферах: від теорії до практики : колективна монографія : у 2 т. – Т. 2 / за заг. ред. Л. М. Савчук. – Павлоград : АРТ Синтез-Т, 2014. – Розд. 7.5. – С. 143–152.

6. Бондар І. О. Моделювання процесу вибору платформи для розробки мультимедійного навчального комплексу / І. О. Бондар // Scientific journal "ScienceRise". – Том 10. – № 2(27). – 2016. – С. 28–34. – Режим доступу : <https://doi.org/10.15587/2313-8416.2016.80464>.

7. Бондар І. О. Теорія кольору : навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.051501 "Видавничо-поліграфічна справа" / І. О. Бондар. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 164 с.

8. Вимоги до Joomla! 5.x [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://manual.joomla.org/docs/get-started/technical-requirements/#requirements-for-joomla-5x>.

9. Встановлення та налаштування локального вебсервера ХАМРР на Windows [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://hostpro.ua/>

wiki/ua/instructions/installing-and-configuring-the-local-xampp-web-server-on-windows/.

10. Гузенко С. Що таке ЛЗУ посилання і як його налаштувати / С. Гузенко, Е. Ключев [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://elit-web.ua/ua/blog/chto-takoe-chpu-ssylka>.

11. Дейнека Н. Навіщо потрібен блог на сайті [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://lanet.click/navishcho-potriben-blog-na-sayti/>.

12. Демонстраційний сайт компонента SP Easy Image Gallery [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://demo.joomshaper.com/extensions/others/column2/sp-easy-image-gallery>.

13. Демонстраційний сайт шаблону Helix Ultimate [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://demo.joomshaper.com/2018/helixultimate/index.php/home/legasy>.

14. Демонстраційний сайт шаблону RSBaraka [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://templates.rsjoomla.com/#rsbaraka>.

15. Демонстраційний сайт шаблону RSVario [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://templates.rsjoomla.com/#rsvario>.

16. Іванина Р. Що таке Блог і для чого він потрібний сайту [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://elit-web.ua/ua/blog/chto-takoe-blog-i-dlja-chego-on-nuzhen-sajtu>.

17. Каталог розширень rsjoomla [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.rsjoomla.com/joomla-extensions.html>.

18. Кисельов Т. С. Огляд засобів розроблення адаптивних веб-сайтів / Т. С. Кисельов, І. О. Хорошевська // Технології, інструменти та стратегії реалізації наукових досліджень: збірник наукових праць з матеріалами VII Міжнародної наукової конференції, м. Херсон, 29 березня, 2024 р. : тези допов. Міжнародний центр наукових досліджень. – Вінниця : ТОВ УКРЛОГОС Груп, 2024. – С. 64–66.

19. Компонент галереї SP Easy Image Gallery [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.joomshaper.com/joomla-extensions/sp-easyimagegallery>.

20. Конструктор сторінок SP Page Builder 6 Lite [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.joomshaper.com/downloads/extension/sp-page-builder-lite-next>.

21. Коц Г. П. Етапи методики розробки поліграфічного web-додатка / Г. П. Коц, І. О. Бондар // Проблеми та перспективи розвитку ІТ-індустрії :

тези доповідей VII Міжнар. наук.-практ. конф. м. Харків, 17–18 квітня 2015 року. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця. – 2015. – С. 71.

22. Лашин А. О. Доцільність розроблення та функціонал інтернет-магазину музичних інструментів / А. О. Лашин, І. О. Хорошевська // Наукові тренди постіндустріального суспільства: збірник наукових праць з матеріалами IX Міжнародної наукової конференції, м. Тернопіль, 21 березня, 2025 р. : тези допов. / Міжнародний центр наукових досліджень. – Вінниця : ТОВ УКРЛОГОС Груп, 2025. – С. 174–177.

23. Локалізації для Joomla 5.x [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://downloads.joomla.org/language-packs/translations-joomla5>.

24. Локальний сервер XAMPP Apache + MariaDB + PHP + Perl [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.apachefriends.org/index.html>.

25. Налаштування шаблонів Joomla на Helix Ultimate [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://aleksius.com/uk/helix-ultimate>.

26. Офіційний вебсайт Joomla! – Режим доступу : <https://www.joomla.org>.

27. Офіційний каталог розширень Joomla! Extensions Directory [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://extensions.joomla.org>.

28. Плагін Social 2s [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://extensions.joomla.org/extension/social2s/>.

29. Поради від Google "Define a favicon to show in search results" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://developers.google.com/search/docs/appearance/favicon-in-search>.

30. Програма для стиснення зображень FileOptimizer [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://nikkhokkho.sourceforge.io/static.php?page=FileOptimizer>.

31. Сайт персональних навчальних систем: Системи керування вмістом (CMS) (186) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=4731>.

32. Сервіс оптимізації TinyPNG: Smart AVIF, WebP, PNG and JPEG Compression for Faster Websites [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://tinypng.com/>.

33. Сервіс оптимізації TinyJPG: Smart WebP, JPEG and PNG compression [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://tinyjpg.com/>.

34. Стрімкий зліт з web-to-print [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.konicaminolta.ua/uk-ua/ipp-blog/commercial-printing/strimkyi-zlit-z-web-to-print>.

35. Теорія кольору. Методичні рекомендації до лабораторних робіт для студентів спеціальності 186 "Видавництво та поліграфія" першого (бакалаврського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. І. О. Хорошевська. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. – 68 с.

36. Хорошевська І. О. Визначення завдань ВЕБ-базової системи / І. О. Хорошевська, А. В. Бізюк // Поліграфічні, мультимедійні та web-технології : матеріали молодіжної школи-семінару VII Міжнар. наук.-техн. конф., 17–21 травня 2022 р. – Харків : ХНУРЕ, 2022. – Т. 2. – С. 109–110.

37. Хорошевська І. О. Дослідження можливостей та особливостей систем, побудованих на основі web-to-print / І. О. Хорошевська, О. І. Хорошевський // Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. Серія: технічні науки. – 2024. – Т. 35 (74). – Ч. 1. – № 1. – С. 303–308. – Режим доступу : <https://doi.org/10.32782/2663-5941/2024.1.1/45>.

38. Хорошевська І. О. Етапи методики створення веб-додатку для здійснення процесу вибору дизайн-концепту етикетки алкогольного продукту / І. О. Хорошевська, Є. І. Цема // Науковий журнал "Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Технічні науки". – Т. 31 (70). – № 5. – Київ : ВД "Гельветика", 2020. – С. 129–134.

39. Хорошевська І. О. Завдання веб-базованих систем, побудованих на основі web-to-print / І. О. Хорошевська, О. І. Хорошевський // Стан, досягнення та перспективи інформаційних систем і технологій : матеріали XXIV Всеукраїнської науково-технічної конференції молодих вчених, аспірантів та студентів, 18–19 квітня 2024 р. – Одеса, Вид-во ОНТУ, 2024. – С. 286–288.

40. Хорошевська І. О. Обґрунтування доцільності створення веб-базової системи для прийому замовлень оперативної поліграфії / І. О. Хорошевська, А. В. Бізюк // Поліграфічні, мультимедійні та web-технології : тези доповідей VII Міжнар. наук.-техн. конф., 17-21 травня 2022 р. – Харків : ХНУРЕ, 2022. – Т. 1. – С. 86–87.

41. Хорошевська І. О. Особливості організації інтерфейсу веб-базованої системи прийому замовлень оперативної поліграфії / І. О. Хорошевська // Стан, досягнення та перспективи інформаційних систем і технологій: матеріали XXII Всеукр. наук.-техн. конф. молодих вчених,

аспірантів та студентів, 21–22 квітня 2022 р. – Одеса : Вид-во ОНТУ, 2022. – С. 223.

42. Хорошевська І. О. Розробка методики структурної побудови електронного ресурсу для навчання фахівців сфери послуг / І. О. Хорошевська // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: технічні науки. Ч. 1, Т. 30 (69), № 1. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – С. 149–156.

43. Хорошевська І. О. Розроблення веббазованої системи для приймання замовлень оперативної поліграфії / І. О. Хорошевська // Вирішення завдань поліграфічного виробництва в умовах концептуальної невизначеності : монографія / А. С. Гордеев, Є. М. Грабовський, С. О. Назарова та ін. ; за заг. ред. О. І. Пушкаря. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2024. – С. 162–209.

44. Хорошевський О. І. Визначення комплексу показників, що впливають на якість вебсайту / О. І. Хорошевський, І. О. Хорошевська // Таврійський науковий вісник. Серія: Технічні науки. – 2025. – Вип. 2. – С. 216–224. – Режим доступу : <https://doi.org/10.32782/tnv-tech.2025.2.22>.

45. Хорошевський О. Відеоурок 1. Самостійне створення сайту на Joomla 4 [Електронний ресурс] / О. Хорошевський. – Режим доступу : <https://aleksius.com/uk/cms-joomla/samostiyjne-stvorenniya-sayjtu-na-joomla-4>.

46. Хорошевський О. Відеоурок 2. Самостійна розробка сайтів на Joomla 4 [Електронний ресурс] / О. Хорошевський. – Режим доступу : <https://aleksius.com/uk/cms-joomla/samostiyjne-stvorenniya-sayjtiv-na-dzhumla-4#komponenti-moduli-ta-plagini>.

47. Хорошевський О. Відеоурок 3. Самостійне створення та адміністрування сайту на Joomla 4 [Електронний ресурс] / О. Хорошевський. – Режим доступу : <https://aleksius.com/uk/cms-joomla/stvorenniya-ta-administruvannya-sayjtu>.

48. Хорошевський О. Відеоурок 4. Самостійна розробка сайту візитки на Joomla 4 [Електронний ресурс] / О. Хорошевський. – Режим доступу : <https://aleksius.com/uk/cms-joomla/yak-stvoriti-sviyj-sayjt>.

49. Хорошевський О. Відеоурок 5. Самостійне створення сайту компанії на Joomla 4 [Електронний ресурс] / О. Хорошевський. – Режим доступу : <https://aleksius.com/uk/cms-joomla/stvorenniya-sayjtu-kompanii>.

50. Хорошевський О. Відеоурок 6. Створення свого сайту на Joomla 4 [Електронний ресурс] / О. Хорошевський. – Режим доступу : <https://aleksius.com/uk/cms-joomla/rozrobka-vlasnogo-sayjtu>.

51. Хорошевський О. Відеоурок 7. Як створити свій власний сайт на Joomla 4 [Електронний ресурс] / О. Хорошевський. – Режим доступу : <https://aleksius.com/uk/cms-joomla/yak-stvorih-tih-sviyj-veb-sajjt>.

52. Хорошевський О. І. Етапи процесу оновлення вебсайту, створеного засобами CMS / О. І. Хорошевський, І. О. Хорошевська, Д. Л. Назаров // Таврійський науковий вісник. Серія: Технічні науки. – 2025. – Вип. 3. – С. 167–175. – Режим доступу : <https://doi.org/10.32782/tnv-tech.2025.3.18>.

53. Хорошевський О. Резервне копіювання і відновлення Joomla та ХАМРР [Електронний ресурс] / О. Хорошевський. – Режим доступу : <https://aleksius.com/uk/cms-joomla/rezervne-kopiiuvannia-i-vidnovlennia-joomla-ta-xampp>.

54. Хорошевський О. І. Систематизація та опис вмісту рекомендацій для здійснення прискорення завантаження вебсайту / О. І. Хорошевський, І. О. Хорошевська // Квалілогія книги. – 2025. – Вип. 1 (47). – № 1 (47). – С. 9–19. – Режим доступу : <https://doi.org/10.32403/2411-3611-2025-1-47-9-19>.

55. Хорошевський О. І. Технологія розробки вебсайтів на базі CMS Joomla / О. І. Хорошевський // Поліграфічні, мультимедійні та web-технології. Інновації та розвиток : монографія. – Харків : ТОВ "Друкарня Мадрид", 2024. – С. 5–33.

56. Хорошевський О. Що таке шаблон Joomla. Переваги та недоліки шаблонів [Електронний ресурс] / О. Хорошевський. – Режим доступу : <https://aleksius.com/uk/cms-joomla/shcho-take-shablon-joomla>.

57. Хорошевський О. Якість сайту [Електронний ресурс] / О. Хорошевський. – Режим доступу : <https://aleksius.com/uk/cms-joomla/yakist-saitu>.

58. Хорошевський О. Web-to-Print, як основа побудови веббазованих систем / О. Хорошевський, І. Хорошевська // Сучасні інформаційні системи та технології в цифровому суспільстві : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 10–11 квітня 2025 року : тези допов. – Харків : ХНЕУ імені Семена Кузнеця, 2025. – С. 69.

59. Хостинг Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.ukraine.com.ua/>.

60. Шаблони на вебсайті Dj-extensions [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://dj-extensions.com/joomla/joomla-4-x-templates>.

61. Шаблони на вебсайті Joomshaper [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.joomshaper.com/joomla-templates>.
62. Шаблони на вебсайті RSJoomla! [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.rsjoomla.com/joomla-templates.html>.
63. Шаблони на вебсайті Unitemplates [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.unitemplates.com/joomla-templates>.
64. Шаблони на вебсайті Yootheme [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://yootheme.com/joomla-templates>.
65. Шаблон Helix Ultimate [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.joomshaper.com/joomla-templates/helixultimate>.
66. Як підключити зовнішню програму до скриньки? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://wiki.ukr.net/manageimapaccess>.
67. Downey J. Web Engineering: Theory and Practice / J. Downey. – New York, Willford Press. – 2025. – 239 p.
68. Marzo L. Joomla! 4 Masterclass: A practitioner's guide to building rich and modern websites using the brand-new features of Joomla 4 / L. Marzo. – Birmingham, Packt Publishing. – 2023. – 338 p.
69. Taylor John R. Joomla Development Course: Build websites and blogs using the Joomla platform / John R. Taylor. – Kindle Edition. – 2025. – 75 p.

Зміст

Вступ.....	3
Лабораторна робота 1. Установлення сервера, CMS Joomla, мови, створення користувача	5
Лабораторна робота 2. Установлення розширень, налаштування шаблону, шапки та підвалу вебсайту	15
Лабораторна робота 3. Створення головної сторінки вебсайту на основі конструктора SP Page Builder	27
Лабораторна робота 4. Створення сторінок "Про нас" та "Наші проекти", меню у підвалі та навігаційної стежки.....	35
Лабораторна робота 5. Створення сторінки "Контакти" з формою, контактними даними та картою Google. Налаштування відправлення пошти засобами поштового сервера Ukr.net.....	43
Лабораторна робота 6. Створення блога з коментарями, відео та кнопками шерингу в соціальні мережі	48
Лабораторна робота 7. Перенесення вебсайту з локального сервера на "Хостинг Україна"	53
Рекомендована література.....	57

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

СИСТЕМИ КЕРУВАННЯ ВМІСТОМ (CMS)

**Методичні рекомендації
до виконання лабораторних робіт
для здобувачів вищої освіти
спеціальності G20 "Видавництво та поліграфія"
освітньої програми "Технології електронних
мультимедійних видань"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Хорошевська** Ірина Олександрівна

Відповідальний за видання *О. І. Пушкар*

Редактор *В. О. Дмитрієва*

Коректор *В. О. Дмитрієва*

План 2026 р. Поз. № 114 ЕВ. Обсяг 65 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61165, м. Харків, просп. Науки, 9-А

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру

ДК № 4853 від 20.02.2015 р.